

05.01.2012

Lunner kommune

Kommunedelplan

Oppvekst

2012 – 2015

Rullert i Plangruppe Oppvekst 7.9.2011 sak 1/11
Vedtatt av Kommunestyret, jfr. Handlingsprogrammet, den 15.12.2011
sak 121/11

Arkiv: 08/111-36

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
1.1	Mandat	4
1.2	Avgrensninger og definisjoner.....	4
1.3	Politisk behandling.....	4
1.4	Arbeidsform	5
1.5	Disposisjon.....	5
2	Sammendrag.....	6
3	Dette har andre bestemt	7
4	Dette har vi bestemt.....	11
4.1	Kommuneplanens samfunnsdel	11
4.2	Andre vedtak	12
5	Slik har vi det	14
5.1	Helsestasjonstjeneste.....	14
5.2	Barnevern.....	15
5.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste.....	15
5.4	Barnehage	16
5.5	Skole	17
5.6	Voksenopplæring.....	19
5.7	Flyktningtjenesten.....	19
6	Hva forteller tall og statistikk	21
6.1	KOSTRA-tall 2010	21
6.2	Analyse av KOSTRA-tall	23
6.3	Tilstandsrapport for grunnskolen i Lunner	24
7	Utfordringer og muligheter.....	28
7.1	Helsestasjonstjeneste.....	28
7.2	Barnevern.....	28
7.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste.....	29
7.4	Barnehage	30
7.5	Skole	31
7.6	Voksenopplæring.....	33
7.7	Flyktningtjeneste.....	34
8	Slik kan vi gjøre	35
8.1	Helsestasjonstjeneste.....	35
8.2	Barnevern.....	35
8.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste.....	35
8.4	Barnehage	36
8.5	Skole	36
8.6	Voksenopplæringen	36
8.7	Flyktningtjeneste.....	36
9	Dette vil vi få til.....	37
9.1	Helsestasjonstjeneste.....	38
9.1.1	Målsettinger.....	38
9.1.2	Strategiske valg med begrunnelse	39
9.2	Barnevern.....	39
9.2.1	Målsettinger.....	39
9.2.2	Strategiske valg med begrunnelse	40
9.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste.....	40
9.3.1	Målsettinger.....	40
9.3.2	Strategiske valg.....	41
9.4	Barnehage	41
9.4.1	Målsettinger.....	41
9.4.2	Strategiske valg med begrunnelse	41
9.5	Skole	42
9.5.1	Målsettinger.....	42

9.5.2	Strategiske valg med begrunnelse	43
9.6	Skolefritidsordning (SFO).....	43
9.6.1	Målsettinger.....	43
9.7	Voksenopplæring	44
9.7.1	Målsettinger.....	44
9.7.2	Strategiske valg med begrunnelse	44
9.8	Flyktningtjeneste.....	45
9.8.1	Målsettinger.....	45
9.8.2	Strategiske valg med begrunnelse	45
10	Tiltaksplaner.....	47
10.1	Tiltaksplan investering.....	47
10.2	Tiltaksplan drift.....	48
11	Vedlegg	49
11.1	Planstruktur og planprosess	49
11.2	Forklaringer på vanskelige ord og forkortelser.....	51

1 Innledning

Kommunedel Oppvekst ble første gang utarbeidet for perioden 2009 – 2013 og vedtatt av kommunestyret 14.5.2009 sak 21/09. Denne planen rulleres nå slik at planperioden blir 2012 – 2015.

1.1 Mandat

Innenfor vedtatt planstruktur inneholder Kommunedelplan Oppvekst følgende tjenesteområder:

- Barnehage
- Skole
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Helsestasjonstjeneste
- Barnevern
- Voksenopplæring
- Flyktningtjeneste

1.2 Avgrensninger og definisjoner

Med utgangspunkt i kommuneplanens målsettinger, er hensikten med utarbeidelse av Oppvekstplanen å sikre barn og unge best mulig oppvekstvilkår i Lunner. Gjeldende kommuneplan har, så langt det har vært mulig, gitt føringer for arbeidet. På noen områder har likevel utviklingen gått i en annen retning enn kommuneplanen legger opp til. I Oppvekstplanen har en tatt hensyn til dette.

Planen omfatter barnets livsløp fra før det er født og fram til en alder på 20 år. Det har vært et mål at planen skal være kortfattet, ta strategiske valg og angi konkret målbare målsettinger for de kommende 4 årene. Det foretas en årlig rullering av målsettinger og tiltaksplan.

Oppvekstplanen er en plan for alle barn og unge og deres familier. Det innebærer at planen i tillegg til de generelle tilbudene må ta høyde for at enkelte barn har særlige behov for støtte og bistand. Samtidig viser all erfaring at det, der det er mulig, både er mer effektivt og bedre resursbruk å drive forebyggende arbeid i forkant av situasjoner som krever ekstra innstas.

Forebygging trekkes ikke ut som eget tema, men inngår i de ulike tjenestene både i forhold til statusbeskrivelser, utfordringer og muligheter samt mål og strategiske valg. Det er særlig viktig at en også evner å handle tverrfaglig i forhold til forebygging.

Planen er disponert i forhold til barns utvikling og knyttet opp mot aktuelle tjenester, jf. 1.1. Vi starter med helsestasjonstjenesten og barnevernet som begge har funksjoner knyttet til barnet fra før fødsel. Deretter beskrives barnehage og skole. I tillegg til de tjenesteområder som naturlig faller innunder oppvekstbegrepet, vil planen av praktiske årsaker også omfatte voksenopplæring og flyktningtjeneste.

1.3 Politisk behandling

Kommunestyret opprettet 11.3.2010 sak 10/10 følgende plangrupper:

- a) Plangruppene Samfunnsutvikling, Oppvekst, Omsorg, Kultur og Teknisk, med hjemmel i kommuneloven §10a som kommunestyrekomiteer.
- b) Plangruppe Kommuneorganisasjon, med hjemmel i kommuneloven § 25 og fungerer både som plangruppe og partssammensatt utvalg.

Plangruppe Oppvekst har møte 7. september hvor det vedtas et forslag til rullert plan. Innstilling fra plangruppa går videre som innspill til kommunestyrets plan- og strategidager 29. – 30. september. Formannskapet koordinerer alle kommunedelplanene i sin innstilling til kommunestyret. Rullering av kommuneplanene vedtas i form av vedtatt handlingsprogram i desember måned. Se for øvrig vedlegg 11.1.

1.4 Arbeidsform

Administrasjonen forbereder rullering av planen ved å oppdatere kap. 3, 4, 5, 6 og 7. Det gis også innspill til endringer i de øvrige kapitlene, men dette er i større grad endringer som nedfelles gjennom den politiske prosessen.

Det vises for øvrig til kap. 1.3.

1.5 Disposisjon

Alle kommunedelplanene følger samme oppbygging.

Kapittel 2 er et sammendrag av planens konklusjoner. Dette kapitlet skrives først i forhold til at planen legges ut til offentlig ettersyn. Da vil det inneholde, i tillegg til sammendrag, påpekinger av ulike alternativer på spørsmål hvor det kan være dissenser i utvalget. Dette er viktig i en høringsfase at slike spørsmål/ulike synspunkter synliggjøres.

I kapittel 3 beskrives sentrale føringer som lover, forskrifter og andre vedtak som kommunen må forholde seg til på området.

Kapittel 4 beskriver de vedtak vi selv har gjort som er relevante. Sentralt her står gjeldende kommuneplans samfunnsdel. Denne er imidlertid utarbeidet i en annen planstruktur og står for tur til å bli revidert.

Kapittel 5 beskriver hvordan en opplever dagens situasjon.

Kapittel 6 inneholder tall og statistikker, i hovedsak KOSTRA-tall med kommentarer.

Kapittel 7 beskriver utfordringer og muligheter for de ulike temaene planen omfatter. Dette skal omfatte både dagens muligheter og utfordringer, også satt inn i et framtidig perspektiv. Kapitlet skal i liten grad være begrensende i forhold til løsninger/tiltak.

Kapittel 8 presenterer ulike valgmuligheter og løsningsforslag på aktuelle muligheter og utfordringer beskrevet i kapittel 7.

Kapittel 9 nedfeller målsettinger for alle områder. Det er beskrevet hensikten med de ulike kulturtilbud og foreslått målsettinger for disse. Det er angitt hvor høy måloppnåelse en skal ha i planperioden, samt hvordan måloppnåelsen skal måles. Målsettingene gir føringer for hvilke strategiske valg en bør ta og hvilke tiltak en må gjennomføre. Det er foretatt begrunnede strategiske valg for de ulike områdene. Det skal rapporteres i forhold til kapittel 9 både ved 1. tertial og ved årsmelding.

Kapittel 10 inneholder fireårige tiltaksplaner for henholdsvis investerings- og driftstiltak.

Summen av alle kommunedelplanenes kapittel 9 og 10 utgjør det fireårige handlingsprogrammet. Dette vedtas årlig samtidig med vedtak om økonomiplan, årsbudsjett og investeringsbudsjett med videre.

2 Sammen drag

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge i Lunner kommune er forebygging, tidlig innsats, helhetlig tenkning og tverrfaglighet sentrale begreper. Målet er å hindre at barn og unge skal komme i situasjoner hvor deres utvikling ikke er optimal eller tar en uønsket retning. Mange kommunale tjenester retter seg mot barn og unge, og det er viktig at disse arbeider godt sammen for å gi barn og unge gode oppvekstvilkår.

Tjenestene må organiseres på en slik måte at vi oppnår best mulig tilbud til brukerne innenfor den økonomiske rammen kommunen disponerer. I tillegg kan organisering være avgjørende i forhold til å styrke fagmiljøer og redusere sårbarheten ved fravær. Lunner kommune har interkommunale tjenester både for flyktningtjenesten, voksenopplæringen og PPT. I planens konklusjoner ønsker en å arbeide for en interkommunal barneverntjeneste for Hadeland.

Helsestasjonstjenesten er forebyggende og har tidlig innsats som grunnleggende element i forhold til sine tjenester. Det er viktig å fange opp flest mulig i de aktuelle gruppene og ha godt tverrfaglig samarbeid med andre tjenester som bør kobles inn. Samarbeid er særlig aktuelt i forhold til skoler, barnehager, barnevern og andre aktuelle instanser som bidrar til å fremme barns utvikling og kan være til støtte for foreldrene og hjemmet.

Barnevernet har som målsetting å forhindre at barn og unge utsettes for forhold som kan skade deres helse eller utvikling. Erfaring tilsier at forebyggende arbeid, også innenfor barnevernstjenesten, gir best effekt. I Lunner er det forebyggende arbeidet i stor grad lagt til andre tjenester, slik at barnevernet i hovedsak først kommer inn i bildet i saker med særlig problematikk. Økt fokus på tidlig innsats fra barnevernets side, krever en styrket bemanning.

Barnehagene er et viktig tjenestetilbud i forhold til tidlig innsats. Det skal satses systematisk på utvikling av basisferdigheter og språkutvikling. Det arbeides aktivt for å heve kompetansen blant barnehagenes ansatte for å fremme tilbudet barnehagene gir sine brukere. Lunner kommune oppfyller den lovfestede retten til barnehageplass.

I skolene er det i ferd med å bli utviklet et forsvarlig system for kvalitetssikring av den opplæring elevene får. Det gjør det mulig å få til en bedre oppfølging av skolene, og vil medføre at tiltak kan settes inn mer målrettet og på et tidligere tidspunkt. Det er foreslått ressurser til økt lærertetthet på småskoletrinnet. Dette er i tråd med prinsippet om tidlig innsats og har fra andre steder gitt positive resultater i forhold til den totale ressursbruken. Et fortsatt fokus på pedagogisk bruk av digitale verktøy er nødvendig for å få full utnyttelse av det utstyret som er skaffet til veie.

Lunner kommune har felles PPT med Jevnaker kommune. Tjenesten utfordres ressursmessig i forhold til å kunne ivareta sine kompetanse- og utviklingsrettede oppgaver i forhold til skoler og barnehager. Det er foreslått en styrking av tjenesten med ett årsverk.

Voksenopplæringen, som er felles for Gran og Lunner kommuner, er en tjeneste i vekst. Veksten er særlig innen fremmedspråklige elever. For å få til godt faglig samarbeid og praktisk organisering, er det viktig at denne tjenesten kan få lokaler et sted. Dette muliggjøres på Frøystad når Lunner ungdomsskole flytter ut.

Flyktningtjenesten, som også er felles for Gran og Lunner kommuner, øker sin bemanning i forhold til antall flyktninger vi skal ta imot. Det arbeides her aktivt med problemstillinger som boliger, informasjon om det norske samfunn og arbeidsliv.

3 Dette har andre bestemt

Barnekonvensjonen (vedtatt av FN og ratifisert av Norge i 1991) fastslår at *”alle barn har rett til liv og helse, skolegang og utvikling, omsorg og beskyttelse, deltagelse og innflytelse”* (jf Unicefs kortversjon av barnekonvensjonen). I Norge er dette konkretisert i en rekke lover og forskrifter som har til formål å sikre barn og unge gode og trygge oppvekstvilkår. Barnas beste skal være et grunnleggende hensyn, jf. artikkel 3 i barnekonvensjonen. Noen lover gjelder alle mens andre er rettet mot barn og unge i spesielle situasjoner og med særlige behov.

I tillegg til lovverket med påfølgende forskrifter, er det vedtatt ulike politiske meldinger og viljeserklæringer som uttrykker hva staten ønsker for barn og unge som vokser opp Norge. Til sammen utgjør dette det rammeverket Lunner kommune må forholde seg til når det gjelder vårt arbeid med en kommunedelplan innenfor oppvekst.

Denne kommunedelplanen legger rammene for kommunens arbeid i forhold til barn og unge fram til de er 20 år. I praksis betyr det at planen omfatter ulike tjenester med hver sin spesiallovgivning. Nedenfor gis en kort oversikt over de lover, regler og plandokumenter som, fra statens sider, er førende for kommunens virksomhet på dette området. Oversikten er disponert i forhold til de ulike tjenesteområdene, jf. 1.2. For at utsatte barn skal sikres rett hjelp til rett tid er kommunen pålagt å koordinere og samhandle på en måte som sikrer dette.

Helsestasjonstjenesten

Kommunens ansvar for helsestasjonstjenesten er hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunen. Kommunen har ansvar for å *”sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen”*, herunder helsestasjonsvirksomhet. I en egen forskrift er det fastsatt at *”Kommunen skal tilby helsestasjons- og skolehelsetjeneste til barn og ungdom 0 - 20 år og tilby gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon. Kommunen skal dekke alle utgifter til helsestasjons- og skolehelsetjenesten.”* Dette kan skje ved interkommunalt samarbeid. Videre er det gitt detaljert beskrivelse i forskriften om hvilke tjenester helsestasjonen skal utføre både i forhold til gravide og til barn og unge.

Helsestasjonstjenestene skal drive forebyggende arbeid, gi veiledning til barn, unge og foreldre og drive noe medisinsk arbeid (særlig vaksinasjonsprogrammer) i samarbeid med kommunelegetjenesten.

I 2009 kom det nye statlige retningslinjer, som omfatter at alle jenter i 7. klasse skal få tilbud om 3 doser, HPV vaksine for å forebygge livmorhalskreft.

Barnevernet

Barneverntjenesten er hjemlet i barnevernloven som har til formål *”å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid (og) å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår”*.

Kommunen er i hovedsak ansvarlig for å utføre de oppgaver som er beskrevet i barnevernsloven og det skal være en egen administrasjon med leder som har ansvar for oppgaver etter loven. Denne skal gi råd og veiledning, treffe vedtak, forberede saker til behandling i fylkesnemnda og iverksette/følge opp tiltak. Det er en forutsetning for barneverntjenesten at tiltak iverksettes så tidlig som mulig. *”Barnevern-tjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette”*. Videre skal barnevernet *”samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse (barnevernets) oppgaver”*.

Barnets beste skal være hovedsak for barnevernets virksomhet. Når barnevernet mottar bekymringsmeldinger, skal en innen en uke vurdere sakens innhold og eventuelt igangsette nødvendige undersøkelser. Dersom tiltak er påkrevd, har barnevernet mulighet til å gjennomføre en rekke tiltak både bygd på frivillighet og gjennom tvangsvedtak. Det skal være god kvalitet på tjenesten og tiltak, og høy rettssikkerhet i alle faser av behandlingen av barnevernssaker. Fylkesmannen fører tilsyn med barn og unge i institusjon og med kommunens forvaltning av barnevernloven.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er hjemlet i Opplæringsloven. Tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der loven krever det. I "Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning", Utdanningsdirektoratet 2009, er PPT's ansvar og oppgaver utdypet og konkretisert.

Barnehage

Barnehagevirksomheten er hjemlet i barnehageloven. Stortinget vedtok i juni 2010 ny § 1 *Formål i Lov om barnehager*. Formålsparagrafen sier bl.a.: *"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og nature, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet og verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene."*

Barnehagesektoren har vært gjenstand for betydelig oppmerksomhet de senere år. Det har vært bred politisk enighet om å bygge ut antall barnehager med mål om full barnehagedekning (alle som ønsker plass i barnehage skal få tilbus om dette) og maksimumspris for foreldrebetaling. Dette er også innbakt i lovverket som fastslår at *"Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august (...) Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt."*

Barnehageloven gir også barn rett til medvirkning. De har *"rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet."* Loven gir videre føringer for opptak til barnehager, økonomisk likebehandling av offentlige og private barnehager og kommunens ansvar for å føre tilsyn med alle barnehager i kommunen, også de private.

I tillegg til barnehageloven er det gitt en rekke forskrifter knyttet til barnehagevirksomheten. Disse er av stor betydning for kommunens oppgaver på dette området:

- Forskrift om *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* har som målsetting å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.
- Forskrift om *saksbehandlingsregler* ved opptak i barnehage har som formål å sikre at opptak i barnehagene skjer på en måte som ivaretar søkerens rettssikkerhet og en forsvarlig og effektiv saksbehandling. Forskriften sier også at barnehagenes vedtekter skal definere barnehagens opptakskrets og opptakskriterier. Opptakskriteriene skal være objektive og etterprøvbare.
- Forskrift om *foreldrebetaling* i barnehager omfatter maksimalpris på foreldrebetaling, samt bestemmelser om søskenmoderasjon.

- Forskrift om *likeverdig behandling i forhold til offentlige tilskudd* har som formål å sikre at godkjente barnehager behandles likeverdig i forhold til offentlige tilskudd. Økonomisk likeverdig behandling er både et mål i seg selv og et virkemiddel for å nå full barnehagedekning, lavere foreldrebetaling og kvalitet i barnehagetilbudet.

Barnehagesektoren er rammefinansiert fra 01.01.11 I sammenheng med dette vedtok Stortinget 16. juni 2009 ny §14 i Lov om barnehager:

Kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen, forutsatt at barnehagen har søkt om godkjenning før barnehagesektoren er blitt rammefinansiert.

Kommunen kan yte tilskudd til barnehager som søker om godkjenning etter at barnehagesektoren er rammefinansiert.

Godkjente ikke-kommunale barnehager, jf. første og andre ledd, skal behandles likeverdig med kommunale barnehager i forhold til offentlig tilskudd. Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om hva som menes med likeverdig behandling.

Kommunen skal utbetale tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager som skal motta tilskudd etter første eller annet ledd forskuddsvis hvert kvartal inntil kommunen fatter endelig vedtak om tilskudd.

Kommunens vedtak etter annet ledd kan påklages til fylkesmannen.

Skole

Skolens virksomhet er i hovedsak hjemlet i opplæringsloven. (*Oppl. loven § 1.1 Formålet med opplæringa*)

Opplæringsloven fastslår at opplæringen skal tilpasses evner og forutsetninger til den enkelte elev. Elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning. Det er i loven fastsatt regler for hvordan dette skal håndteres. Barns rettigheter i forhold til omfanget av opplæringa er bl.a. styrende for hvilke minimumsressurser skolene må tildeles. Kommunene blir hvert år kontrollert på dette av Fylkesmannen og Utdanningsdirektoratet gjennom rapportering i Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Det samme gjelder rettigheter knyttet til spesialundervisning/spesiell tilrettelegging.

I tillegg til opplæringsloven er det en rekke forskrifter som styrer skolen, hvorav læreplanverket L-06 Kunnskapsløftet er det viktigste. Her beskrives både generelle og spesielle prinsipper for opplæringen og de ulike fagplaner med timetallsangivelse. I tillegg blir skolen preget av sentralt initierte satsingsområder bestemt av Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet:

- **Tidlig innsats.** Dette handler om å sette inn flere ressurser tidligst mulig, samt at man også raskt tar fatt i de problemer som oppstår uansett når de oppstår. Det innføres for skoleåret 2010-11 rett til gratis leksehjelp for 1. – 4. trinn og økning av undervisningen med 1. time pr uke plassert på barnetrinnet.
- **Kompetanse i opplæringssektoren.** Opplæringen må bygge på oppdatert, forskningsbasert kunnskap. Ansatte på alle nivåer må sikres god faglig og pedagogisk kompetanse koblet med didaktiske ("stor verktøykasse") og relasjonelle ferdigheter. Fortsatt arbeid med å etablere en korrekt og håndterlig vurderingspraksis som har fokus på å bidra til elevenes læring er sentralt.
- **Fysisk aktivitet.** Det er lovfestet en rett til fysisk aktivitet i skolesammenheng.
- **Gratis leksehjelp** skal tilbys alle elever på 1.-4. trinn som ønsker det.
- **Forsvarlig system for oppfølging av skolene.** Skoleeier (kommunen) er i § 13.10 i Opplæringsloven forpliktet til å etablere et system for oppfølging av egne skoler i forhold til at lov og regelverk overholdes, læringsresultater kartlegges og analyseres og elevenes læringsmiljø sikres.

Opplæringsloven pålegger alle kommuner om å ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn og for barn med spesielle behov på 1.-7. årstrinn. Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek og aktiviteter og gi barna omsorg og tilsyn.

Flyktningtjenesten

Kommunen har, gjennom egne vedtak, sagt ja til å motta et visst antall flyktninger hvert år. For at disse skal bli integrert både i kommunen og det norske samfunn generelt, er det laget en egen lov som skal legge til rette for et godt introduksjonsprogram for flyktningene (Introduksjonsloven). Denne har som formål *”å styrke nyankomne innvandreteres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.”* I tillegg til loven er det vedtatt flere forskrifter som gir føringer for kommunens virksomhet og ansvar på dette området.

Voksenopplæring

Voksenopplæring er, i likhet med skolen, hjemlet i opplæringsloven. Denne fastslår at voksne, under gitte kriterier, har rett både til grunnskole- og videregående opplæring. Opplæringen skal være gratis. Kommunen har ansvar for grunnskoleopplæringen mens fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring.

4 Dette har vi bestemt

Kommunen har, i tillegg til sentrale lover og føringer, også gjort egne vedtak i forhold til de tjenestene som er omfattet av denne planen. Nedenfor følger en oversikt over de vedtak som er gjort de senere år og som vil berøre planarbeidet.

4.1 Kommuneplanens samfunnsdel

I kommuneplanens samfunnsdel er det sagt en del om barnehage og skole. Dette følger nedenfor. Andre tjenesteområder som omfattes av denne oppvekstplanen er ikke nevnt spesifikt i gjeldende kommuneplan.

Mål

- Barn og ungdom skal sikres et godt oppvekstmiljø.
- Lunner kommune skal være en god oppvekst- og bokommune.

Strategier

Barnehager

- Lunner kommune skal ha full barnehagedekning innen 01.08.07. Det skal legges til rette for familiebarnehager for barn under tre år.
- Åpningstidene skal i stor grad være tilpasset brukernes behov.
- Bemanning:
 - Det skal arbeides for å rekruttere flere menn til arbeid i barnehagene
 - Det skal tilrettelegges for rekruttering av førskolelærere.
 - Bemanningen skal gradvis økes slik at en ved slutten av perioden har 3 ansatte pr. avdeling med 18 barn i full tid.
 - Det skal arbeides for å få til en fast vikarordning.
- Faglig innhold:
 - Det skal legges vekt på mer frilek, rollelek og fysiske aktiviteter.
 - Det skal legges vekt på uteaktiviteter og kontakt med og opplæring/opplevelse i naturen.
- Utemiljøet ved barnehagene skal stimulere til lek og fysisk aktivitet.
- Lunner kommune skal arbeide for at private på lik linje med offentlige barnehager skal ha tariffavtale og like arbeidsforhold.

Skoler

- Barneskolene i nordbygda skal samles på Solheim (Lunner barneskole).
- Bemanning:
 - Rektorene gis mulighet for å prioritere ledelse og utviklingsarbeid.
 - Det bør tilsettes miljøarbeidere ved alle skoler.
 - Det skal arbeides for økt pedagogtetthet i grunnskolen.
- Faglig innhold:
 - Alle grunnskoleelever skal ivaretas gjennom et godt skoletilbud.
 - Det skal utvikles et pedagogisk veiledningsmiljø, og det skal stilles faglig kvalitetskrav til undervisningen.
 - Satsingen på dataopplæring i ungdomsskolen skal fullføres etter vedtatt plan. Dataopplæringen på barnetrinnet skal styrkes.
- Elever i grunnskolen skal gis kjennskap til hvordan næringsliv og lokalsamfunnet for øvrig fungerer.
- Hjelp til barn/elever ved bruk av forebyggende tiltak:
 - Alle elever har rett til tilpasset undervisning.
 - Spesialpedagogisk hjelp skal gis så tidlig som mulig.
 - Det gis tilbud om intensiv opplæring til elever som strever med lesing og skriving.
- Tilbud til elever med spesielle behov:

- Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av undervisningen, skal sikres spesialpedagogiske ressurser.
- Alle elever har rett til å være inkludert ved sin skole, men elever som ikke kan få tilfredsstillende tilbud ved skolen skal i perioder få et alternativt opplegg i hele, eller deler av skoletiden. Dette kan gjelde elever med psykososiale problem, atferdsvansker etc.
- Utemiljøet ved skolene skal stimulere til lek og fysisk aktivitet. Skolen skal ha fokus på mobbing, rus og voldsbbruk, og ha tiltak mot dette ved å videreføre de holdningsskapende undervisningsopplegg det i dag jobbes ut fra..
- Det tverrfaglige samarbeidet mellom skolen og familie- og oppvekstenheten skal videreutvikles.
- Tilbud om skolefritidsordning (SFO) skal gis økonomisk støtte fra kommunen
- Samarbeidet med lag og foreninger for eksempel skolekorps, idrettslag osv, skal styrkes.
- Grunnskolen i Lunner skal forbli reelt gratis for elever og deres foresatte.

Tiltak for flyktninger

- Kommunen skal ha som mål å bosette henholdsvis 27 flyktninger i 2011, 29 i 2012 og 30 i 2013. Familiegjenforeninger kommer i tillegg.
- Introduksjonsprogram skal tilbys alle nyankomne voksne flyktninger til vår kommune.

Flyktningsaker

- Intensjonene i den nye introduksjonsloven skal følges opp.

Forebyggende barnevern

- Det skal legges vekt på forebyggende arbeid i barnevernssaker, slik at myndighetssaker i størst mulig grad kan unngås.

Barnevernssaker

- Barnevernstjenesten skal utvikles i tråd med den statlige barnevernsreformen.
- Det skal utvikles rutiner for et godt tverrfaglig samarbeid med andre tjenestesteder.

4.2 Andre vedtak

I tillegg til vedtatt kommuneplan har Kommunestyret gjort andre vedtak de siste årene som også har betydning for innholdet i denne oppvekstplanen. Oversikt over disse følger nedenfor:

Ungdomsskolestruktur

Kommunestyret behandlet saken 26.06.08 (sak 45/08) og gjorde følgende vedtak:

- Lunner kommune kjøper Hadeland videregående skole avd. Roa og Lunner ungdomsskole flyttes til denne så snart det er praktisk mulig. I tillegg benyttes aktuelle lokaler/områder på Frøystadanlegget til Lunner ungdomsskole. Dette vil gjelde svømmehall, idrettsområder og øvrige lokaler som vurderes hensiktsmessig å benytte også etter at ungdomsskolen er flyttet.
- Ungdomskoletilbudet på Harestua skole opprettholdes. Elever fra Grua skal kunne velge mellom Lunner ungdomsskole og Harestua skole så lenge det er plassmessig kapasitet. Hvis det ikke lenger er plassmessig kapasitet på en av skolene, vurderes utbygging av Harestua skole opp mot utvidelse av Lunner ungdomsskole. Det bør til en hver tid være et mål å innfri elevenes førstevalg av skolested.
- Frøystadanlegget benyttes til fortsatt skoledrift, jfr. ovenstående, samt som lokaler til voksenopplæring og flyktningetjeneste. NB Så snart behovet for lokaler er avklart, avhendes overskytende bygningsmasse/eiendom. Planlegging og gjennomføring av vedlikeholdet på Frøystad starter så raskt som mulig.
- Skole- og folkebiblioteket på Roa lokaliseres på nye Lunner ungdomsskole eller på Lunner rådhus i tilknytning til Servicetorget.
- Ramme for kjøp av Hadeland vgs. avd. Roa, ombygging av den vgs., vedlikehold av Frøystadanlegget og flytting av biblioteket settes til ca 55 mill. kr. (2008-kr.)
- Det utredes ny gymsal på Harestua med kostnadsramme 10 mill.

- I samarbeid med Lunner idrettsråd nedsettes det en arbeidsgruppe som skal vurdere framtidige idrettsanlegg i kommunen. Arbeidsgruppen skal særlig ha fokus på utbygging av idrettsanlegg i nærområdet til Harestua skole.

Videre arbeid med Nye Lunner ungdomsskole og Frøystadanlegget

Kommunestyret behandlet saken, den 16.06.2011 (saksnr. 52/11) og gjorde følgende vedtak:

- Tiltak og utbedringer på Lunner nye ungdomsskole gjøres som eget prosjekt med en ramme på 17,25 mill
- Tiltak, utbedringer og etterbruk på Frøystad må fremmes som egen sak.

5 Slik har vi det

For å kunne gi barn og unge koordinerte og helhetlige tjenester, legges det innenfor alle tjenesteområder vekt på tverrfaglig samarbeid.

Det er etablert tverrfaglige team som samarbeidsarena. Opprettingen av tverrfaglige team er organisert som et prosjekt der det legges vekt på utviklingen av rutiner og en samarbeidskultur, som sikrer at utsatte barn og unge fanges opp.

5.1 Helsestasjonstjeneste

Helsestasjon- og skolehelsetjeneste omfatter alle barn og unge fra 0 – 20 år samt gravide som ønsker å bruke Helsestasjonen ved svangerskapskontroll. Gjennom kontakt med alle familier, barn og ungdom i Lunner kommune gir tjenesten tilbud om vaksiner, helseundersøkelser og informasjon om hvordan forebygge sykdom og skader, samt støtte til mestring og positiv utvikling. Foreldre får veiledning individuelt og i temagrupper på helsestasjonen. Helsestasjonsarbeidet drives mye systemrettet. Prosjektet "Trykke foreldre kan" er innlemmet som en del av helsestasjonen.

Det er viktig å understreke at forebyggende arbeid består i å kartlegge og sette inn helsefremmende tiltak på et så tidlig stadium i livsløpet som mulig. Dette for å avverge seinskader som ellers kunne medført et større behov for omsorgstjenester i ungdom eller i voksen alder. Vi har fokus rettet på tverrfaglig samarbeid i de etablerte ressursgruppene på skolene. Det er tett samarbeid med barnevern, PPT og kontor for psykisk helse.

Helsestasjonen har også oppgaver knyttet til miljørettet helsevern, som for eksempel tilsyn med solarier.

Jordmortjenesten

Formålet med jordmortjenesten er å styrke svangerskapsomsorgen i kommunehelsetjenesten. Kommunen tilbyr gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon som alternativ eller tillegg til kontroll hos lege. Det er en økende andel av de gravide i kommunen (ca 70 %) som benytter jordmortjenesten på helsestasjonen. Gravide med spesielle behov får tilbud om å delta i nettverksgrupper. Nettverksgruppene organiseres sammen med Gran kommunes jordmortjeneste.

Fysioterapitjeneste på helsestasjon og skolehelsetjenesten

Fysioterapitjenesten på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten er primær, sekundær og tertiærforebyggende.

- Gir informasjon og veiledning på temagrupper ved 2 og 4 mnd alder.
- Barn og unge som står i fare for motorisk skeivutvikling fanges opp og gis informasjon og veiledning som motvirker dette.
- Barn og unge med en diagnose som krever fysikalsk behandling gis dette

Det er 12 timer fysioterapitjenester pr. uke

Helsestasjonslege

Alle barn i alderen 0 – 4 år skal ha tilbud om minimum 5 legeundersøkelser. Formålet er å avdekke behov for medisinsk oppfølging og ha en helsefremmende effekt. Det er 6 timer helsestasjonslege pr. uke

Skolelegetjenesten

Alle barn i grunnskolealder ivaretas gjennom den lovbestemte konsultasjonen ved skolestart, samt målrettet individuell oppfølging og gruppesamtaler. Det er i skolehelsetjenesten sterkt fokus på psykososial forebygging i tillegg til det medisinske helsefremmende arbeidet. Skolelege og helsesøster har gruppesamtale i 9.kl. om livsstil, trivsel, seksualitet, grenser etc. I etterkant av gruppesamtalene deltar skolelege på foreldremøte. Det er 6 timer skolelege pr. uke

Ungdomshelsestasjonen

Ungdom fra 13 til 25 har tilbud om ungdomshelsestasjon 2 ettermiddager pr. uke. Den ene dagen er det lege tilstede. Viktige oppgaver er forebygging av uønsket svangerskap, forbygging av seksuelt overførbare infeksjoner, rusforebygging og aktivt holdningsarbeid. Dette er et interkommunalt tilbud til alle ungdommer i Gran og Lunner lokalisert i Gran kommune.

5.2 Barnevern

Barneverntjenestens oppgaveområder strekker seg, i tillegg til undersøkelser og gjennomføring/oppfølging av tiltak, også til oppfølging av fosterhjem, konflikthåndtering, adopsjon og veiledning av foreldre/fosterforeldre/avlastningshjem. Dessuten er bistand til skoler/barnehager, forberedelser av saker til fylkesnemnda, forebygging, deltakelse i tverrfaglige team, oppfølging av tilsynsførere/støttekontakter, gjennomføring av familieråd, akuttberedskap og gjennomføring av ettervern (18-23 år) sentrale oppgaver for tjenesten. Det er store krav om gjennomføring av samtaler med barn, dokumentasjon, utarbeidelse av tiltaksplaner, omsorgsplaner og internkontroll.

I 2010 mottok barneverntjenesten i Lunner kommune 69 nye meldinger. Hver melding fører til en undersøkelse som skal være gjennomført i løpet av 3 måneder. Innenfor de 3 første måneder skal det fattes en beslutning – enten i form av henleggelse av saken eller tiltak. En undersøkelse kan i enkelte tilfeller utvides med 3 nye måneder.. Det er registrert en markant økning av alvorlighetsgrader i barnevernsmeldingene (vold, seksuelle overgrep, rusmisbruk hos foreldre osv) som krever økt ressursbruk og kompetanseheving av medarbeidere i barneverntjenesten.

Lunner barneverntjeneste har registrert totalt 26 ”plasseringer” i 2010. Dette tilsier både de barn/unge barneverntjenesten har omsorgen for iht. Bvl. § 4-12, barn/unge som er frivillig plassert iht. Bvl. § 4-4, 5.ledd, institusjonsplasseringer iht. Bvl. § 4-24, samt ettervern av ungdom over 18 år. Lunner barneverntjeneste har registrert totalt 12 ungdommer i ettervern i 2010. I tillegg til disse, mottar 54 barn/unge ordinære hjelpetiltak iht. Bvl. § 4-4.

5.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

Jevnaker og Lunner har en interkommunal PP-tjeneste der Lunner er vertskommune. PP-tjenesten er lokalisert til Lunner rådhus og organisatorisk knyttet til Familie og oppvekst.

PP-tjenesten er Lunner og Jevnaker kommunes rådgivende og sakkyndige instans i forhold til å sikre barn, unge og voksen med særlige behov rett til opplæring og hjelp etter opplæringsloven. Den jobber individrettet ved at PP-tjenesten skal sørge for at det utarbeides sakkyndig vurdering for enkeltelever der loven krever det. Videre skal PP-tjenesten jobbe systemrettet ved å hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisering for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov.

PP-tjenesten yter råd og veiledning til 7 grunnskoler (3 i Jevnaker og 4 i Lunner), 10 kommunale barnehager (4 i Jevnaker og 6 i Lunner), 14 private barnehager (4 i Jevnaker og 10 i Lunner) og Voksenopplæringen i begge kommuner.

I 2010 betjente kontoret 430 saker fordelt på 3,9 fagstillinger(inkl. 0,3 leder) med 5 ansatte. Ny fagleder ble tilsatt i oktober som et resultat av seniortiltak/AFP for øvrige ansatte. Samtlige ansatte opplever et svært høyt arbeidspress med økende grad av komplekse individualsaker. Den enkelte saksbehandler håndterer over 100 individualsaker i året med utredning, sakkyndighetsarbeid, veiledning og tverrfaglig samarbeid. Trykket pr. ansatt har vært vedvarende over flere år. Samtidig er sakene jevnt over mer kompliserte, og det stilles stadig større krav til faglig kvalitet og formalia på utredning og saksbehandling. PPT opplever økning i antall henvisninger og sliter med etterslep samt lange ventelister på opptil 9 mnd. Det er ikke mulig å gi rett hjelp til rett tid (jfr. Tidlig innsats) for de

barn/elever som står på venteliste, samt at det ikke er mulig å jobbe på systemnivå med lovpålagte oppgaver i forhold til kompetanseheving/organisasjonsutvikling i de barnehager og skoler som ønsker dette.

2,6 fagstilling dekker Lunner kommune og 1,3 fagstillinger dekker Jevnaker kommune. Tjenesten betjente 190 individualsaker fra Jevnaker og 240 individualsaker fra Lunner. 110 saker ble nyhenvist og 97 ble avsluttet. Pr. 31.12 hadde kontoret 334 saker. 166 saker fra Jevnaker kommune og 177 saker fra Lunner kommune. Kontoret opplever å få en økende andel saker fra Jevnaker kommune. Sett i lys av stillingsressurs på 1,3 stillinger fra Jevnaker kommune blir andelen saker fra Jevnaker vanskelig for pp-tjenesten å følge opp på en forsvarlig måte.

Størstedelen av PP-tjenestens arbeid inneværende år har bestått i å utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det. Høyt arbeidspress og nedprioritering av systemarbeid har medført redusert kvalitet og tid til oppfølging/veiledning av foresatte, barn og ansatte i skole og barnehage, samt tverrfaglig samarbeid kommunalt og 2. og 3. linjetjenesten. Fokus for kommende år vil for PP-tjenesten være mer systemrettet arbeid for å endre fokus fra spesialundervisning til tilpasset undervisning for alle. Dette vil bl.a. kreve tettere og mer systematisk samarbeid med barnehager og skoler om spesialpedagogiske prosesser og rutiner. I nov 2010 ble det satt i gang et interkommunalt utviklingsarbeid på skolenivå med begge kommunene om dette, som videreføres i 2011. For å imøtekomme dette utviklingsarbeid har PP-tjenesten etablert ordning med fast PPT-kontakt på skolene og kun en kontaktperson for barnehagene.

Kommunen har også en logopedressurs (0,5 årsverk). Barn og ungdom fra 0 – 18 år med språk, tale og stemmevansker kan få hjelp av logoped. Tjenesten er gratis for brukeren. Logopeden jobber ute i barnehager og på skoler.

5.4 Barnehage

Lunner kommune har full barnehagedekning. En av årsakene til dette er at Eventyrskogen barnehage på Harestua ble åpnet i august 2008. Denne barnehagen har 80 plasser. I tillegg til denne nyetableringen i 2008, ble det i 2007 etablert 63 nye barnehageplasser. Dette skjedde gjennom inntak av flere barn i kommunale barnehager, etablering av nye private barnehager, samt at Lunner kommune åpnet Kalvsjø barnehage på Lunner som en erstatning for Fagertun barnehage. Dette medførte en økning i 12 plasser. Ved å ominnrede/etablere arealer i bygningens underetasje ble det høsten 2009 opprettet 30 nye plasser i Kalvsjø barnehage. I august 2011 åpner en nybygd avdeling i Eventyrskogen barnehage med 26 plasser, Det planlegges å utvide Eventyrskogen barnehage med ytterligere 15-20 plasser i en utebase fra august 2012. Det planlegges i tillegg oppstart av ny privat barnehage på Harestua med 9 plasser fra august 2012. Grindvoll barnehage utvider sin kapasitet med 10 plasser fra høsten 2011. Det er høsten 2011 under utarbeidelse et konkurransegrunnlag for privat utbygging av barnehage på Harestua. Det tas sikte på at konkurransegrunnlaget legges ut i markedet sent høsten 2011 eller tidlig vinter 2012.

Med bakgrunn i Kunnskapsdepartementets *Strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007 – 2009* har Lunner i samarbeid med de to andre hadelandskommunene etablert kompetanseutviklingsprosjektet *Fra start til mål*. Dette er et felles kompetanseløft for alle barnehageansatte på Hadeland – kommunale og private barnehager er invitert til å bygge kompetanse innen følgende temaer: Pedagogisk ledelse, Teknologi og IKT, Språkstimulering, Antall, rom og form, Overgangen barnehage/skole. Kompetanseløftet startet høsten 2009 og er planlagt å skulle holde på ut 2011.

Som et viktig ledd i integreringen av barn med flyktningstatus, endret Lunner kommune i forkant av barnehageopptaket 2007 opptaksreglene for de kommunale barnehagene. Det ble innført en regel om at disse barna skal ha så høy prioritet ved opptak at de blir sikret plass i barnehage.

1. januar 2009 ble det innført lovfestet rett til barnehageplass i Norge. Rett til plass har alle som søker plass innen den søknadsfristen kommunestyret har fastsatt (i Lunner er denne 1. mars) og som fyller 1 år innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass. Rett til plass gjelder den kommunen barnet er bosatt i. Det er kommunen som er pliktig å oppfylle retten til plass.

Årlig tilsynsrunder i alle barnehager i Lunner kommune viser et stort mangfold. Det avdekkes et stort engasjement blant de ansatte, som har et stor bevissthet på å skape faglig gode, trygge og innholdsrike barnehager.

Fra og med august 2009 er det etablert et barnehageteam i de kommunale barnehagene. Teamet består av 3 personer. Sammensetningen er en logoped, en barnevernspedagog og en vernepleier. Teamet har 2 hovedområder som sitt arbeidsområde. Det ene området er å oppfylle enkeltvedtak i forhold til barn med spesialpedagogisk behov, denne arbeidsoppgaven gjøres i samarbeid med de ulike barnehagers pedagogiske personell. Det andre området er å jobbe med tidlig innsats og da med spesielt fokus på lese og skriveplanen. Dette gjelder i forhold til alle barn generelt og i forhold til barn som trenger litt ekstra hjelp.

Fra og med august 2009 ble også ressursinnsatsen i barnehage øket generelt. Økningen er gjort i tråd med statstilskudd gitt til sektoren og utgjør om lag kr 3 mill på årsvirkning. I praksis har dette medført at bemanningstettheten er økt, videre er styrerressursen i de 3 minste barnehagene økt fra 50 til 100 % stilling. Finansiering av barnehageteamet er også en del av økningen.

Fra 1. januar 2011 er barnehagesektoren rammefinansiert. Dette betyr at det er kommunestyret som fastsetter barnehagenes budsjetttramme - også for de ikke-kommunale barnehagene. Prinsippet om økonomisk likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager er videreført i den nye finansieringsordningen.

5.5 Skole

Grunnskolen

Lunner kommune har 4 ordinære grunnskoler:

(Elevtall pr. 1.10.10 - fjoråret i parentes)	Harestua skole, 1 – 10 med 388 (379) elever.
	Grua skole, 1 – 7 med 175 (180) elever
	Lunner barneskole, 1 – 7 med 380 (384) elever
	Lunner ungdomsskole, 8 – 10 med 193 (190) elever inkl. egen avdeling for elever tilknyttet Solhaugen miljøhjem.

Ressursutvikling

Grunnskolen i Lunner fikk fra høsten 2009 i forbindelse med Balanse 2010, redusert antall lærertimer med ca 9 %. Timer til spesialundervisning ble også redusert. Samtidig ble driftsbudsjettet kuttet med 20 % fra 2008 til 2009. Det har ført til en svært stram ressursituasjon i skolen i Lunner. Innenfor totalramma for undervisning har fylkesmannen i sine kommunebilder vist at Lunner, sammen med Jevnaker, ligger lavest i Oppland på ressursinnsats målt som totalantall timer tilført skolene delt på antall elever. Skolene meldte våren 2010 om behov innenfor spesialundervisning som ikke lot seg dekke av eksisterende ressurser. Det ble tilført midler tilsvarende en årsvirkning på ca 1,6 mill. kroner fom høsten 2010, for å dekke rettighetsbaserte behov. Fremdeles utfordres skolene i betydelig grad i å få ressursene til å strekke til. For å gi mulighet til økt tidlig innsats, ble det fra 2010 tilført 400 000 kroner hvert år i fire år med tanke på økt lærertetthet på barnetrinnet – spesielt 1.-4. trinn.

Pedagogisk utvikling

Prosjektperioden med innføring av Kunnskapsløftet ble avsluttet i løpet av våren 2010. Det pedagogiske utviklingsarbeidet har vært drevet videre som et regionalt samarbeid med Jevnaker og Gran under tittelen ”Læringsmiljø Hadeland”. Regionen har fått midler fra Utdanningsdirektoratets nasjonale prosjekt ”Bedre læringsmiljø” og har via Karrieresenteret OPUS Hadeland, opprettet et partnerskap med Senter for praksisrettet utdanningsforskning ved Høgskolen i Hedmark, ledet av

professor Thomas Nordahl. Fokus har vært på utvikling av skolenes personale innenfor temaene KLASSELEDELSE og RELASJONSKOMPETANSE.

Digitale ferdigheter

IKT-planen for grunnskolen i Lunner er rullert og gjort gjeldende for perioden 2009 – 2012. Utstyrssituasjonen er i stadig bedring og med samme investeringstakt som til nå vil en i løpet av neste skoleår nå planens standard om 2 elever pr. PC på ungdomstrinnet og 3 elever pr PC på barnetrinnet. Neste skritt er å sørge for en dekning på ungdomstrinnet tilsvarende en maskin pr elev.

Spesialundervisning - TilPasset Opplæring (TPO)

I løpet av 2008-2009 ble det foretatt en gjennomgang av ressursbruken i skolen, bla. ressurser til spesialundervisning. Andel elever som får enkeltvedtak om spesialundervisning har nå gått ned fra 9 % i 2008-2009 til 7,5 % i 2009-2010 og opp til 8 % igjen i 2010-2011. Dette er litt under landsgjennomsnittet på 8,4 %. Timetall til spesialundervisning utgjør fremdeles over 20 % av det totale timetallet i Lunnarskolen. Landsgjennomsnittet ligger på vel 18%. Det betyr at færre får vedtak om spesialundervisning og at de som får mottar litt mer. Dette er spesielt utfordrende i en periode der den generelle ressursen til skolen har gått betydelig ned (se ovenfor). Erfaringsmessig øker behovet for spesialundervisning når den generelle timeressursen til skolene går ned.

Med hjelp av varige nasjonale midler er det ansatt og utdannet leseveiledere i fra 70 til 150 % stilling pr. skole, som skal ha spesielt fokus på tidlig og rask innsats på dette området. Det vil gjøre det mulig å fange opp flere elever tidlig og utvider muligheten for tilpasset opplæring til flere elever. Skolene har også bestemt å øremerke en pott av egne midler til fleksibel bruk for å kunne tilrettelegge for ulike tilpassede opplegg for elevene. Denne potten har vært vanskelig å skjerme pga den stramme generelle ressursituasjonen.

Planer for skolene i Lunner

IKT-plan for grunnskolen

I samarbeid med Gran ble det i 2007 utarbeidet en IKT-plan for grunnskolen. Planen ble rullert i 2009. I løpet av høsten 2011 vil målene på 2 elever pr. pc på u-trinnet og 3 elever pr. pc på b-trinnet være oppfylt.

Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen i Lunner kommune

Planen ble administrativt vedtatt og gjort gjeldende fra 1.08.2009. Planen omfatter barn og ungdom fra 0 til 16 år og beskriver de rutiner og tiltak som skal gjennomføres for å sikre at alle får utviklet best mulig lese- og skriveferdigheter. Planen legger spesielt vekt på tidlig og rask innsats og systematiserer og koordinerer arbeidet som utføres av helsestasjon, bibliotek, PPT, barnehage og skole.

Kvalitet i Lunnarskolen

På bakgrunn av § 13.10 i Opplæringsloven jobber kommunen videre med å utvikle et system for oppfølging og kvalitetssikring av virksomheten i grunnskolen. Systemet skal spesielt sikre fokus på elevenes læringsresultater og trivsel.

Skolefritidsordning

Det er skolefritidsordning ved alle barneskolene i bygda. Rektor er leder av ordningen og har det administrative og økonomiske ansvaret. Pr. 1.10.2010 går det 219 (237 i 2009) barn i SFO. Ordningen er i stor grad selvfinansierende gjennom foreldrebetalingen.

Foreldrebetalingen i Lunner er fordelt på 11 måneder. Foreldrene betaler ut fra den oppholdstiden de bestiller den enkelte dag i uka, og det regnes ut fra en skala med 15 minutters inndeling. Sammenligning av SFO-priser på landsplan gjøres ved å se på hvor mye foreldre betaler for et 10-timers opphold og et 20-timers opphold ekskl. mat og evt. søskenmoderasjoner. Data er hentet fra Grunnskolen informasjonssystem (GSI) og gjelder for 2010:

Kommune	Lunner	Gran	Jevnaker	Oppland	Hele landet
10 timers opphold	1077,-	1000,-	1280,-	1116,-	1243,-
20 timers opphold	2056,-	1825,-	2486,-	1892,-	2005,-

5.6 Voksenopplæring.

Voksenopplæringen drives i samarbeid med Gran kommune og har 170 elever. Tjenesten har ansvaret for gjennomføring av følgende:

- Norskopplæring av voksne minoritetsspråklige bosatt i Lunner og Gran med hjemmel i introduksjonsloven.
- Voksne bosatt i Lunner og Gran som med hjemmel i Opplæringslovens § 4a-1 har rett til opplæring på grunnskolens nivå.
- Voksne bosatt i Lunner som med hjemmel i Opplæringslovens § 4a-2 har rett til spesialundervisning.
- Undervisningsbehov ved DPS-Hadeland. Kostnader refunderes av Oppland Fylkeskommune.

Den største gruppa av elever (98%) er de minoritetsspråklige. Eleveantallet i voksneopplæringa har fordoblet seg de siste fire årene. Økningen i elevtallet i det siste har medført behov for flere og større undervisningsrom. Voksenopplæringa har derfor tatt i bruk klasserom i tidligere Søndre Oppdalen skole i tillegg til rommene i underetasjen på Lupro og i den gamle gjenbruksbutikken.

Skoleåret 2010/11 er det 19 elever som får undervisning på grunnskolens nivå i fagene matematikk, engelsk, naturfag og samfunnskunnskap. Alle disse elevene er fremmedspråklige, ca 60 % er bosatt i Gran. Dette skoleåret er det 4 voksne (2 fra hver kommune) som har vedtak om rett på spesialundervisning

5.7 Flyktningtjenesten

Det ble etablert en felles flyktningtjeneste for Lunner og Gran 1. september 2004, med ansvar for tjenester og arbeidsområder i tilknytning til flyktningarbeidet /introduksjonsprogrammet. Flyktningtjenesten er etablert som et eget tjenestested i Lunner kommune, fysisk samlokalisert med Voksenopplæringen. At Gran og Lunner samarbeider om denne tjenesten bidrar til et større fagmiljø med bredere kompetanse på området, og det gjør tjenesten mindre sårbar ved fravær. Det er også med på å sikre lik saksbehandling fra flyktningtjenesten i disse to kommunene.

Flyktningtjenesten har til hovedoppgave å bosette og kvalifisere flyktninger til deltakelse i samfunnet (begrenset til en periode på 5 år som er integreringsperioden). Flyktningtjenesten skal også være hovedansvarlig for kommunenes "Introduksjonsprogram for flyktninger"; være rådgivere i flyktningfaglige spørsmål; og følge opp kommunestyrevedtak om årlige bosettinger. Det er i dag politisk vedtak om å bosette 27 flyktninger årlig (29 i 2012 og 30 i 2013) i Lunner kommune. Flyktninger som kommer i familiegjenforening kommer i tillegg. Kommunen bosetter flyktninger etter anmodning fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI). Til enhver tid har flyktningtjenesten 180 – 240 brukere, og per 31.12.2010 var det 90 deltakere i introduksjonsprogrammet fra Lunner og Gran kommune.

Flyktningtjenesten har en koordinerende rolle i kommunenes tjenestetilbud for flyktninger. Tilbudet koordineres gjennom blant annet tverrfaglig flyktningforum hvor barnehage, skole, voksenopplæring, helsestasjon, psykisk helse (i Gran) og sosialtjenesten er representert. Flyktningtjenesten har felles månedlige møter med NAV arbeid hvor situasjonen til flyktninger som er formidlet til NAV arbeid blir diskutert, samt nye formidlingsklare flyktninger. Det samarbeides også med frivillige organisasjoner som blant annet Røde Kors (flyktningguider) og idrettslag.

Flyktningene deltar i introduksjonsprogram for flyktninger. Dette er et toårig kvalifiseringsprogram, der den overordnede målsettingen er å styrke flyktningenes mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, samt deres økonomiske selvstendighet. I særlige tilfeller (for eksempel ved introduksjonsprogram for analfabeter) kan programmet utvides til opptil 3 år. Tjenesten gir veiledning og bistand til alle flyktninger bosatt i kommunen etter anmodning fra IMDI, begrenset til

integreringsperioden. Ca. 10-15 % av flyktningene flytter etter hvert til andre kommuner og av disse flytter ca. 70 % pga. jobb. Flyktningene utgjør en viktig ressurs for kommunen som vi må utnytte bedre.

Tjenesten finansieres ved integreringstilskudd fra IMDI. Dette blir beregnet ut i fra antall flyktninger som bosettes. Integreringstilskuddet finansierer også utgifter andre etater har i forbindelse med tjenester rettet mot flyktninger.

6 Hva forteller tall og statistikk

Når en skal beskrive, ikke bare dagens situasjon, men også målsettingene for framtidig utvikling, er det nyttig å relatere dette til faktabaserte opplysninger. Kommunedelplanen inneholder derfor et eget kapittel med statistikk og tallmaterieil. Hensikten med dette er dels å presentere en del fakta om dagens situasjon, dels å vurdere den historiske utvikling (så langt tallene kan hjelpe oss med det) og dels å kunne vurdere tilstanden i Lunner opp mot andre kommuner og landet for øvrig. I tillegg vil tallmaterialet være et godt utgangspunkt for senere vurdering av hvordan utviklingen har gått fra i dag og framover.

Dette kapittelet er delt i tre. Først en ren presentasjon av aktuelle tall fra KOSTRA (KOMMUNE STAT RAPORTERING – SSB sin databank med sammenlignbart tallmateriale fra alle landets kommuner). Deretter en analyse av disse tallene. Denne er i hovedsak hentet fra en utredning gjort av Agenda Utredning & Utvikling som bruker KOSTRA-tallene til å sammenligne kostnader til ulike tjenester i forskjellige kommuner. Til slutt følger et eget kapittel med statistikk knyttet direkte opp mot skolens kunnskapsformidling. Her gis oversikt over eksamensresultater og nasjonale prøver.

6.1 KOSTRA-tall 2010

KOSTRA-tallene innsamles og forvaltes av SSB. Alle kommuner plikter å sende inn aktuelt tallmateriale hvert år. KOSTRA statistikken ansees etter hvert for å gi et godt og sammenlignbart bilde av situasjonen i de ulike kommunene. Ikke minst bidrar statistikken til å kunne se utviklingen over år.

I tabellene nedenfor er det tatt med tall for Lunner i 2008, 2009 og 2010. Dermed kan en vurdere utviklingen de senere år. I tillegg følger 2010-tall for nabokommunene Gran og Jevnaker. I KOSTRA har en delt inn kommunene i kommunegrupper. Hver gruppe består av kommuner det er naturlig å sammenligne seg med (geografi, folketall, befolknings sammensetning o.l.). Lunner tilhører kommunegruppe 7, derfor er gjennomsnittstallene for denne gruppen i 2010 tatt med. Til sist i tabellen følger landsgjennomsnittet unntatt Oslo.

Barnehage

(ureviderte tall)	2008	2009	2010	Gran	Jevn-aker	Grp. 7	Landet u/Oslo
Prioritering							
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år	3 171	4 260	12 239	14 926	16 213	12 927	16 527
Netto driftsutgifter til barnehagesektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter	0,6	0,8	2,1	2,1	2,5	2,5	2,7
Produktivitet							
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager pr. oppholdstime (kr)	31	33	47	48	48	46	47
Dekningsgrad							
Andel bruker 1-2 år i forhold til aldersgr.	68,4	78,7	83	77,8	76,2	77,7	79,6
Andel bruker 3-5 år i forholdt til aldersgr.	96,3	93,9	92,5	100,2	92,2	95,9	96,8
Andel brukere i kommunale barnehager i forhold til totalt antall plasser	68,1	71,4	71	41,5	73,1	48,9	51,6
Andel brukere med barnehagetilbud med oppholdstid 33 t eller mer pr. uke	85,7	85,8	88,1	78,4	89,6	90,9	91
Utdypende tjenesteindikatorer							
Utgifter til barnehagelokaler og skyss pr. (bruker) barn i kommunal barnehage	10 177	10 554	11 941	10 836	12 949	11 926	12 791

Kommentar til Kostratallene:

- Netto driftsutgifter er i prinsipp kommunens egenandel. Denne andelen utgjør bare en mindre andel av brutto driftsutgifter. Brutto driftsutgifter pr barn ligger på kr 132 000 i Lunner, dette er det samme som Gran. Jevnaker ligger på kr 140 000. Lunner har dermed hevet sitt nivå fra 2009.

- Korrigert brutto driftsutgift til kommunale barnehager pr oppholdstimer viser at Lunner ligger på samme nivå som sammenligningskommunene men noe under landet. Styrkingen gjort fra august 2009 bedret våre tall når mht helårseffekt for 2010.

Skole

(ureviderte tall)	2008	2009	2010	Gran	Jevnaker	Grp. 7	Landet u/Oslo
GRUNNSKOLEN							
Prioritering							
Netto driftsutgifter i % av samlede netto driftsutgifter	37,0	33,0	34,2	29,8	30,8	32,8	28,8
Netto driftsutgifter pr. elev (6-15 år)	78 529	79 527	89 362	91 114	83 190	81 906	89 770
Netto driftsutgifter til grunn- og spesialskole pr. innbygger	10 570	10 367	9 009	8 912	8 819	8 837	8 797
Dekningsgrad							
Andel elever som får skoleskyss (%)	49,4	49,9	54,4	47,8	34,8	27,9	22,9
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (%)	9,1	7,5	8,0	7,0	10,5	7,4	8,2
Andel elever som får morsmålsopplæring i %	-	-	-	-	-	1,2	3,1
Produktivitet							
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. elev (6-15 år) undervisning. Funksjon 202	63 268	67 139	73 941	78 520	68 978	67 572	72 248
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. elev (6-15 år). Funksjon 202 + 222+ 223	61 595	66 531	94 876	96 439	84 963	82 884	87 477
Driftsutgifter pr. elev inventar og utstyr	921	750	896	940	400	729	852
Driftsutgifter pr. elev undervisningsmateriell	1 612	1 298	1544	1667	1902	1424	1492
Elever pr. årsverk (fra U-dir Skoleporten)	12,8	13,0	13,0	11,6	13,4	-	12,5
Antall elever pr. datamaskin	3,3	2,9	2,6	2,4	1,9	-	-
SFO							
Prioritering							
Netto driftsutgifter pr. innbygger	54	74	44	258	134	161	181
Netto driftsutgifter pr. innbygger 6 – 9 år	1 102	1 465	878	5 494	2 662	3 116	3 733
Dekningsgrad							
Andel barn 6 – 9 år i SFO i %	56,4	54,4	50,5	77,2	66,9	59,6	60,6
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter pr. barn i SFO	17 176	18 263	19 041	18 566	15 878	23 595	23591

Kommentar til Kostratallene:

- Det ble for 2010 tilført midler til skole gjennom sentrale prioriteringer i tillegg til at det ble satt av midler til tidlig innsats ("pukkelkostnader").
- Lunner har en høy andel som får skoleskyss sammenlignet med andre kommuner
- Når både skoleskyss og lokaler tas med i beregningen er det for 2010 en vesentlig økning. Dette skyldes i stor grad økte strømutfgifter.
- Lunner har lave utgifter for hvert barn i alderen 6 til 9 år som benytter SFO. 50,5 % av barna benytter seg av tilbudet. Andelen er litt lavere enn landet for øvrig
- Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning er økt fra 7,5 % til 8 %. Dette er litt under landet for øvrig.
- Gjennomsnittlig grunnskolepoeng er 39,6 (Gran har 37,5 og Jevnaker 38,0)

Voksenopplæringen

Voksenopplæringen	2008	2009	2010	Gran	Jevnaker	Grp 7	Landet u/Oslo
Netto driftsutgifter til voksenopplæringen (213) pr innbygger	32	71	86	218	231	92	166
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213) per deltaker	5 243	12 535					

Kommentar til Kostratallene:

- Netto driftsutgifter pr innbygger viser at variasjonene er store fra år til år, blant annet varierer antallet elever mht fordelingen mellom Lunner og Gran i fbm bosetting av flyktninger. En annen faktor er at undervisningsbehovet varierer blant annet med hensyn til hvilke land vi bosetter flyktninger fra.
- Det er ikke lagt inn Kostratall for 2010 for netto driftsutgift pr deltager.

Barnevern

(ureviderte tall)	2008	2009	2010	Gran	Jevn-aker	Grp. 7	Landet u/Oslo
Prioritering							
Netto dr.utgifter pr. innbygger 0 – 17 år	4 849	5 192	5 685	4 033	6 579	5 593	5 971
Netto driftsutg. (f. 244, 251 og 252) pr. barn i barnevernet	108 539	-	92 562	58 487	76 347	87 061	92 418
Dekningsgrad							
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0 – 17 år	2,2	-	4,1	3,0	4,4	3,8	3,6
Andel barn m/barnevernetiltak 0 – 17 år	3,1	-	3,7	5,6	7,1	4,4	4,5
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter pr. barn (f. 244)	25 191	-	27 851	21 724	23 056	30 245	34 640
Brutto dr.utg. pr. barn i oppr. familie	27 825	-	19 021	10 145	20 278	28 278	32 168
Brutto dr.utg. pr. barn utenf.oppr. familie	301 190	-	283 346	251 125	247 609	277 346	264 336

Kommentar til Kostratallene:

- Lunner har et utgiftsnivå for barnevernsutgifter i 2009 som er lik gruppe 7. Netto driftsutgifter er litt høyere enn gruppe 7, men lik landet for øvrig. Det er en litt høyere andel barn med undersøkelse sammenlignet med Gran og landet for øvrig. Jevnaker har en høyere andel. Når det gjelder barn med barnverntiltaket er andelen lavere enn gruppe 7 og landet for øvrig. Her har Gran og Jevnaker en høyere andel.
- Utgiftene er lavere i opprinnelige familie sammenlignet med gruppe 7 og landet for øvrig.
- Utgiftene er høyere pr barn når barnet er plassert utenfor opprinnelig familie sammenlignet med gruppe 7 og landet for øvrig. Dette viser at Lunner har mer å hente på å få til tiltak i hjemmet. Ny stilling til barnevernet vil kunne bidra til mer forebyggende tiltak.

Introduksjonsstønad

(ureviderte tall)	2008	2009	2010	Gran	Jevnaker	Grp. 7	Landet u/Oslo
Prioritering							
Netto driftsutgifter til introduksjonsstønad pr. innbygger	601	762	1121	497	153	204	286
Dekningsgrad							
Mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere	0,44	0,48	0,59	0,55	0,20	0,22	0,28
Utdypende tjenesteindikatorer							
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadmåned	10 516	11 101	12052	11287	9881	11867	11380
Årsverk i sosialtjenesten til introduksjonsordningen	-	-					

Kommentar til Kostratallene:

6.2 Analyse av KOSTRA-tall

Barnevern

Lunner har et utgiftsnivå for barnevernsutgifter i 2009 som er høyere enn gruppe 7, men lavere enn Jevnaker og landet for øvrig. Øvrige dataer har ikke kommet frem i KOSTRA rapporteringen og dette kommenteres derfor ikke.

Barnevernstjenesten i Lunner kommune har følgende kjennetegn ut fra KOSTRA-dataene i 2008:

- Kommunen har middels utgiftsnivå til tiltak for barn både i og opprinnelig hjem, målt pr. bruker.
- Kommunen har økende utgiftsnivå til tak for barn utenfor opprinnelig hjem, målt pr bruker.

Dette viser at det tidlige innsats og mer fokus på tiltak i hjemmet kan redusere utgiftene til barnevernstiltak utenfor hjemmet.

Barnehage

KOSTRA-tallene viser at Lunner i 2009 brukte rundt kr 4300 for hvert barn i alderen 1–5 år til barnehager. Lunner hadde altså relativt lave netto driftsutgifter til barnehageformål sammenlignet med andre kommuner. Tilsvarende tall for 2010 viser at Lunner bruker 12239. Med dette er vi i ferd med å nærme oss gjennomsnittet i landet.

I Lunner er det i 2009 rundt 71 % av barna i alderen 1-5 år som går i en kommunal barnehage. Dette tallet er identisk i 2010. Når det gjelder andel brukere med barnehage tilbud med oppholdstid på 33 timer eller mer pr uke, er andelen nær 86 %. For 2010 er tallet 88%. Dette er nær landet for øvrig.

Lunner har tilnærmet full barnehagedekning for aldersgruppen 3-5 år. Andelen av 1-2 år som går i barnehage i Lunner er lik landet for øvrig.

Utgifter til barnehagelokaler er mindre enn andre kommuner.

Skole

Lunner har i 2010 netto driftsutgifter på 89 362 kroner pr. innbygger 6-15 år til grunnskoleopplæring mv. Dette er noe høyere enn Jevnaker, mens det er lavere enn Gran og omtrent som landet for øvrig. Det er en betydelig økning fra forrige år og kommer først og fremst fram i tallene som også omfatter skoleskyss og skolelokaler. Innenfor skolelokaler føres fyringsutgifter som er hovedårsak til økningen. Ser en på tallene for korrigerede brutto driftsutgifter – kun undervisning (funksjon 202) er ikke økningen så stor.

Lunner har en høy andel som får skoleskyss sammenlignet med andre kommuner. Dette skyldes blant annet sentraliseringen og beliggenheten til Lunner barneskole.

Midler til undervisningsmaterieell og inventar/utstyr har økt pga øremerkede bevilgninger over sentralt skolebudsjett til dette i 2010.

Lunner har lave utgifter for hvert barn i alderen 6 til 9 år som benytter SFO. 50,5 % av barna benytter seg av tilbudet. Andelen er synkende og noe lavere enn landet for øvrig. Innføring av tilbud om gratis leksehjelp for alle fra 1.-4. trinn fom høsten 2010, kan ha medført at noen av de eldste barna ikke meldes inn i SFO.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning har økt litt igjen - fra 7,5 % i 2009 til 8,0 % i 2010. Dette litt under landet for øvrig.

Lunner har en voksentetthet i skolen litt under nasjonalt gjennomsnitt. .

Voksenopplæringen

Driftsutgiftene pr bruker er lavere enn andre kommuner.

Flyktninger

Lunner bruker tilnærmet lik stønad til introduksjonsstønad sammenlignet med andre kommuner. Mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere er litt høyere enn landet for øvrig.

6.3 Tilstandsrapport for grunnskolen i Lunner

Det er fastsatt i opplæringsloven § 13.10 at skoleeier ”som ein del av oppfølgingsansvaret skal utarbeide ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa..... knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skoleeigar dvs. kommunestyret....”

Tilstandsrapporten legges fram som en del av bakgrunns materialet til oppvekstplanen og behandles politisk ved den årlige rulleringen av denne. Dataene i tilstandsrapporten er hentet fra det nasjonale skolerapporterings systemet Skoleporten, supplert med data fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) og lokal rapportering gjennom skolens målkart.

Læringsresultater

Alle elever i grunnskolen deltar i Nasjonale prøver. Prøvene tester hvilket nivå elevene ligger på innenfor ferdighetsområdene lesing og regning og innen faget engelsk.

Nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk - 5. trinn:

Nivå	Lesing		Regning		Engelsk	
	>=2	Amb	>=2	Amb	>=2	Amb
Lunner -10	70,2	72,5	64,7	72,5	73,3	71,4
Lunner -09	67,8	73,5	70,1	73,3	62,0	74,1
Lunner -08	70,1		69,8		70,6	
Lunner -07	69,1		64,9		71,3	
Nasjonalt -10	73,6		72,6		76,3	

Ambisjonsnivået i måldelen i planen er definert som at "andel elever på nivå 2 eller bedre skal være 5 % bedre enn gjennomsnittresultatet de tre siste årene".

Ambisjonsnivået er i år nådd innenfor engelsk der det har vært en betydelig framgang siden forrige år. Fra høsten 2010 ble engelskfaget styrket med 1 t/u på barnetrinnet rettet mot 1.-4.trinn. Det er for tidlig å si noe om dette er en varig effekt. I lesing har det også vært en framgang fra i fjor, mens regning har hatt tilbakegang. Slik tallene foreløpig ser ut kan dette skyldes tilfeldige variasjoner. Innen lesing er det satt i gang flere tiltak, ikke minst gjennom innføring av "Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen" som gjelder fra høsten 2009. Den er fulgt opp ved at det er ansatt egne leseveiledere på alle barneskolenes som skal ha spesielt fokus på dette området. Innen regning er matematikk/realfag satt opp som prioritert område for videre-/etterutdanning i kommunen i årene framover. Det skal også lages en "Plan for kvalitetssikring av regneferdigheter".

Nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk – 8. og 9.trinn:

Nivå	Lesing			Regning			Engelsk	
	>=3	Ambisjon	9. trinn	>=3	Ambisjon	9. trinn	>=3	Ambisjon
Lunner - 10	61,6	76,3	85,2	66,7	72,1	84,4	63,9	68,3
Lunner - 09	71,1	74,2		72,6	75,3		76,7	63,2
Lunner - 08	70,7			71,7			60,2	
Lunner - 07	75,5			61,0			58,0	
Nasjonalt - 10	70,3		80,6	72,9		80,9	70,4	

Ambisjonsnivået i måldelen i planen er definert som at "andel elever på nivå 3 eller bedre skal være 5 % bedre enn gjennomsnittresultatet de tre siste årene".

Resultatet det siste året er en markert nedgang innen alle områder. Det er viktig å merke seg at disse resultatene avspeiler det arbeidet som er gjort på barnetrinnet siden prøvene gjennomføres i begynnelsen av 8. trinn. Det er satt i gang et samarbeid om overgangen mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet med utgangspunkt i en analyse av resultatene mellom mottakende og avgivende skole. De samme prøvene blir nå kjørt i lesing og regning også på 9. trinn. Det gir oss mulighet til å se hvilket bidrag u-trinnet kan ha på resultatene innen disse fagene. Sammenlignes resultatene fra 8. tr i 2009 med 9. trinn i 2009 (de samme elevene) ser en at elevene i Lunner løftes betydelig, og at løftet er større her enn på nasjonalt nivå.

Kartlegging av leseferdighet 1.- 3. trinn

Det gjennomføres obligatoriske nasjonale kartleggingsprøver av leseferdighet i 1.-3. trinn hver vår. Disse skal avdekke hvilke elever som har for dårlige leseferdigheter målt ut fra en nasjonal norm. Den kommunale lese- og skriveopplæringsplanen legger føringer på hvordan resultatene av kartleggingsprøvene skal behandles på den enkelte skole. Det nasjonale gjennomsnittsmålet er at minimum 80 % av elevene skal score over en kritisk grense som er satt på testene

Årstrinn	Grense	Resultat i Lunner
		2010
1. trinn	80 %	86 %
2. trinn	80 %	94 %

Resultatene innen lesing har bedret seg betydelig de siste årene, og er nå godt over den nasjonale normen. Dette skyldes i stor grad det fokuset som har vært på leseopplæringen de siste årene og den bevisste satsingen kommunen har gjort på å ansette egne spesialutdannede leseveiledere på hver skole.

Eksamensresultater

	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10	Nasj nivå 09-10
Norsk – skriftlig	3,4	3,5		3,2	3,6	3,5
Matematikk	3,3	3,5	3,2	3,5	3,1	3,2
Engelsk – skriftl	3,4	3,9	3,8	3,7	3,7	3,8

Statistikken for Lunner viser ingen entydig tendens. I forhold til nasjonalt nivå ligger Lunner nå litt over i norsk skriftlig, litt under i matematikk og litt under i engelsk.

Læringsmiljø

Alle elever skal inkluderes og oppleve mestring. Elevundersøkelsen gjennomføres obligatorisk på 7. og 10. trinn om våren hvert år. Resultatene er samlet i hovedfaktorene trivsel, mobbing, motivasjon og faglig veiledning og representerer svarene gitt våren 2010. 5 er høyeste score på alle unntatt mobbing der 1 er høyest.

	Sosial trivsel 7. trinn	Mobbing 7. trinn	Motivasjon 7. trinn	Veiledning 7. trinn	Sosial trivsel 10. trinn	Mobbing 10. trinn	Motivasjon 10. trinn	Veiledning 10. trinn
Ambisjon	> 4,5	= 1	> 4,5	> 4,0	> 4,5	= 1	> 4,5	> 4,0
Lunner - 10	4,4	1,5	4,2	3,4	4,3	1,5	3,7	2,8
Lunner - 09	4,4	1,4	4,2	3,3	4,1	1,6	3,9	3,0
Lunner - 08	4,4	1,6	4,3	3,5	4,3	1,4	3,8	2,9
Lunner - 07	4,2	1,8	4,1	3,9	4,2	1,3	3,8	3,1
Nasjon -10	4,4	1,4	4,2	3,4	4,3	1,4	3,8	3,1

Resultatene for Lunner er omtrent på nasjonalt gjennomsnitt. Det settes i perioden 2010 – 2014 i gang et felles prosjekt på Hadeland med fokus på læringsmiljø. Prosjektet er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Høgskolen i Hedmark. Målet er å jobbe systematisk med elevenes læringsmiljø i perioden og i skoleåret 2010-2011 har fokuset vært på klasseledelse og relasjonskompetanse. Arbeidet skal ha effekt både på elevenes læringsresultater og trivsel.

Overgang til videregående skole

Prosentandel av årskullet som er registrert i videregående skole (vgs) høsten etter at de har gått ut av grunnskolen:

	07-08	08-09	09-10	Nasjonalt 09-10
Prosentandel	97,4	97,9	95,5	96,6

4,5 % av elevene fra 10. skoleår begynner ikke på vgs. av ulike årsaker. Av et gjennomsnittlig årskull på 120 elever utgjør dette ca 5 elever. Disse følges opp av oppfølgingstjenesten i vgs.

Andel elever som fullfører første år i vgs er en god indikator på om ungdomsskolene har lyktes i å forberede elevene til videre skolegang. Vgs opererer med tre fullførte koder: A – går på alternativ opplæringsplan (IOP), dvs fullfører med begrenset kompetanse, B - har bestått alle fag, I – ikke bestått i minst ett fag og må dermed ta opp igjen fag, S – sluttet. Statistikken sier ikke noe om de som har sluttet har begynt på en annen videregående skole, er i jobb el.

Andel elever fra Lunner som fullfører eller faller fra i løpet av 1 år i vgs:

	A	B	I	S
2006 - Lunner	2 %	81 %	12 %	5 %
2006 – Oppland	2 %	82 %	13 %	3 %

2007 – Lunner	5 %	77 %	14 %	4 %
2007 – Oppland	2 %	78 %	16 %	4 %
2008 - Lunner	0 %	86 %	11 %	3 %
2008 – Oppland	2 %	82 %	8 %	6 %
2009 - Lunner	3 %	77 %	14 %	7 %
2009 - Oppland	3 %	79 %	14 %	5 %

Andel elever fra Lunner som har sluttet eller mangler fullført eksamen i ett eller flere fag i løpet av første år i vgs, har etter synkende tall i flere år, økt litt det siste året. Av et gjennomsnittlig årskull så sluttet mellom åtte og ni elever og ca 17 elever må ta en eller flere eksamener om igjen. Dette området vil bli fulgt opp videre. Det settes bla i gang innføring av IKO-modellen (Identifisering – kartlegging - oppfølging) både i vgs og i u-skolen. Dette arbeidet skal tidlig finne de elevene som har utslag på kriterier som for eksempel lave karakterer og høyt fravær og følge de opp systematisk. Det er også opprettet egne samarbeidsfora mellom skoleledere og rådgivere i u-skolen og vgs. med faste møter. På tvers av kommunene er det en egen gruppe som i samarbeid med NAV ser på hvordan en kan øke gjennomføringen av vgs.

De aller fleste elevene i Lunner starter på vgs (95,5 % i 2009) og svært mange fullfører første året. Det er veldig positivt og har trolig sammenheng med et godt og systematisk arbeid, spesielt innen rådgivningstjenesten på Hadeland de siste årene.

7 utfordringer og muligheter

Etter en gjennomgang av dagens situasjon med beskrivelse av virksomhet og aktuelt tallmateriale, må vi vende blikket framover. Hvor skal vi? De neste kapitlene i denne kommunedelplanen har dette som fokus.

I et planarbeid er det lett å gå rett på konklusjonene. Økonomi og begrensede resurser gir oss lite handlingsrom, så da er det bare å konkludere med at lite kan gjøres. Denne planen har et annet utgangspunkt. Vi spør først etter hvilke utfordringer og muligheter vi har. Dermed kan vi se hele bildet før vi innhentes av virkeligheten. Dette er nyttig, fordi en slik helhetstenkning også kan skape nye ideer til hvordan ting kan løses.

Nedenfor følger derfor en gjennomgang av muligheter og utfordringer innenfor hvert av tjenesteområdene. Dette er satt opp i punkter. Disse er utformet i samarbeid med aktuelle tjenestesteder. Teksten må også sees i sammenheng med beskrivelsen av de enkelte tjenester i kapittel 3 (lovgrunnlaget) og kapittel 5 (dagens situasjon).

7.1 Helsestasjonstjeneste

Utfordringer:

- Komplekse familieforhold/problemer med økt behov for hjelp fra ulike tjenester; rus, psykiatri, barnevern, ppt.
- Mange unge gravide/foreldre.
- Økende psykososiale problemer hos barn og unge.
- Flyktningfamilier som krever tett oppfølging.
- Etablere gode tverrfaglige samarbeidsarenaer ved alle barnehager og skoler.
- Veiledning er et tilbakevendende behov - som trengs jevnlig i forhold til de komplekse utfordringene vi står overfor i enkelte saker, samt veiledning på støttesamtaler etter EPDS kartlegging.

Muligheter:

- EPDS – prosjekt for å avdekke svangerskaps depresjon. Samarbeid med Jevnaker, Gran.
- ”Trygge foreldre kan”, et eget prosjekt som utvikles og utnyttes. Kjøpe VÅRS-kurs (et foreldreveiledningsprogram) for foreldre i alle deler av kommunen.
- Tverrfaglige team
- Det er gode planer/metoder for å drive grupper på helsestasjonen innen nettverksbygging, temagrupper rettet mot foreldre både til barn i spedbarn-, småbarn- og skolealder, samlivsgrupper og grupper for barn av skilte foreldre, samt utvide antall samtalegrupper med elever i grunnskolen.
- Ungdomshelsestasjonen vil få en endret rolle når videregående skole samlokaliseres i Gran
- Familiens Hus med åpen barnehage.

7.2 Barnevern

Utfordringer:

En gjennomgående utfordring er tid, dette skyldes flere faktorer:

- Tjenesten får stadig flere vanskelige og sammensatte saker som krever spesialkompetanse hos medarbeiderne, og noe økning i bruk av sakkyndig (psykolog) for utredning i barnevernsaker.
- Det tar tid å gjenskape et forsvarlig arbeid med allerede iverksatte tiltak, det gjelder både ordinære hjelpetiltak og fosterhjemsoppfølging.
- Det er tidkrevende å jobbe godt forebyggende både på et individuelt og systemisk nivå.

- Barnehager, skoler og andre melder saker for sent, noe som vanskeliggjør tidlig intervensjon. Saken blir da også tyngre og mer ressurskrevende å jobbe med
- Gjennom målrettet arbeid med å bli mer tilgjengelig og synlig for publikum, økes samtidig presset på tjenesten.
- Det er tidkrevende å følge opp fosterhjems- og institusjonsplasseringer pga lange geografiske avstander, og mye reising.
- Mangel på tjenestebil til mange og lange reiser
- Lovendringer i Lov om barneverntjenester gir økte utgifter

Muligheter:

- Utnytte potensialet som ligger i et nært tverrfaglig samarbeid med helsestasjon, psykisk helsetjeneste, NAV, ruskonsulent, skoler, barnehager og politi for å kunne forebygge og komme tidlig inn i saker. Dette utvikles gjennom de etablerte tverrfaglige teamene på hver skole, SLT samarbeid og et ellers godt samarbeid med lensmannskontoret.
- Lovendring i Lov om barneverntjenester gir gode muligheter for samhandlingsrutiner med melder av bekymringsmeldinger. Dette kan være med på å gi et godt forhold til publikum og andre samarbeidspartnere.
- Det er etablert gode rutiner ved barneverntjenesten som gir en god grunn å stå på i det krevende barnevernsarbeidet.
- Familiens Hus med åpen barnehage
- Barneverntjenesten kan bruke mer ressurser i form av tid og personale til å dele sin fagkompetanse med naturlige samarbeidspartnere. Et utgangspunkt for å speile tjenesten som en nyttig og ufarlig samarbeidspartner.
- ”Legge inn økningen gitt fra staten fast, dekkes ved statlige midler så lenge disse varer, deretter legges inn i ramma.”

7.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

Utfordringer:

- Antallet henvisninger og ventetid øker (Jfr. pkt. 5.3)
- Rett hjelp til rett tid.
- Stor saksmengde og høyt arbeidspress på ansatte
- Økende grad av komplekse henvisningsårsaker som krever tverrfaglig samarbeid.
- Sen innsats. Hovedtyngden av henvisninger kommer først i 4. og 8. klasse.
- Lovpålagte oppgaver som sakkyndig vurdering må prioriteres på bekostning av systemrettet arbeid.
- Ressursknapphet jfr. 3,9 fagstillinger fører til begrenset veiledning av ansatte mht. tiltak og at for mange barn venter for lenge før de utredes, hvilket igjen fører til at vansker som kunne ha vært ivaretatt på et tidlig stadium, vokser i omfang og styrke.
- Ventetiden ved henvisning er å betrakte som et avvik etter forvaltningslovens § 11 a, og er en situasjon som skaper mye stress og misnøye, både hos de som venter og de som skal hjelpe.
- Både ansatte og brukere av tjenesten uttrykker ønsker om en mer tilgjengelig PP-tjeneste, og en tjeneste som kan stille opp på kortere varsel.
- Interkommunalt tverrfaglig samarbeid. Det er i dag forskjellige kvalitetssikringsrutiner for spesialpedagogiske tiltak i Jevnaker og Lunner kommune.

Muligheter

- Både PP-tjeneste, skole og barnehage har et felles ønske om å få mer tid til faglig samhandling på barns/elevs læringsarena – og med fokus på faktorer som legger til rette for god utvikling og mest mulig tilpasset opplæring.
- Etablering av faste ppt kontakter på skolene og kun en kontaktperson for barnehagene gjør det lettere å få til faste systemmøter med ledelse og spes.ped. kontakt. Denne ordningen vil i større grad sikre en tilgjengelig tjeneste for brukerne mht. veiledning og

- kompetanseoverføring, samt større grad av tilpasset undervisning og likeverdig opplæring. Tett og tidlig samarbeid om elever som avsporer i læring og inkludering.
- Økt fokus på systemrettet arbeid i pp-tjenesten og skolen gjennom interkommunalt utviklingsarbeid på skolenivå. Dette vil sikre oppfølging og etablering av gode systemer og rutiner for samarbeid, veiledning og evaluering av tiltak. Jfr. Oppfølgningssamlinger etter ”Onger er rare”. Dreining fra kategorisk til relasjonelt perspektiv ved vurdering av spesialpedagogisk innsats.
 - Logoped ressurs i Lunner, som utgjør en halv stilling, samlokaliseres med pp-tjenesten. Dette vil i større grad sikre tidlig, bedre og mer helhetlig innsats.
 - Tverrfaglige team på skolene sikrer helhetlig tenkning og oppfølging av brukeren.
 - Deltagelse i pilotprosjekt Lean.
 - Utarbeidelse av ny interkommunal samarbeidsavtale.

7.4 Barnehage

Utfordringer:

- Å ha tilstrekkelig tilbud om barnehageplasser knyttet til nye utbyggingsområder og rettigheter til barnehageplass i nytt lovverk. Ved planlegging av nye utbyggingsområder bør barnehagekapasitet være en del av forutsetningene som tas med i planleggingen
- Pendlere og personer med arbeidstid i turnus kan ha ønsker om andre åpningstider enn det som tilbys. Et evt. behov kan avdekkes i brukerundersøkelser. Lunnerbarnehagene har litt over 4% av bemanningen menn. Dette er en utfordring i forhold til bl.a. å ha flere menn som rollemodeller. Årsakene kan være flere, tradisjoner i forhold til yrkesvalg, lønnsnivå mv.
- Kommuneplanen for Lunner kommune har en målsetting om å gradvis øke bemanningen i de kommunale barnehagene. Grunnet budsjettmessige utfordringer siden dette vedtaket ble gjort er det heller gått motsatt vei når det gjelder bemanning i barnehagene. Utfordringen knyttet til det å ha nok og kompetent bemanning er også økt gjennom de krav som stilles til de ansatte gjennom Lov om barnehager og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den største utfordringen knyttet til dette vil også for de neste årene ligge på et økonomisk plan. Utfordringen blir dermed økonomisk tosidig; at det er nok ansatte og at de ansatte har god nok kompetanse.
- Kompetanseutvikling skal skje i alle barnehager, også i de private, som et ledd i å oppfylle statens *strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007 – 2009*
- Innen barnehagesektoren har det de siste årene vært et stort fokus på å nå målet om full barnehagedekning. Når dette målet nå er i ferd med å nås har staten ved Kunnskapsdepartementet flyttet sitt fokus over på barnehagens innhold. Dette ble særlig forsterket ved at Stortinget 29. mai 2009 vedtok Stortingsmelding nr. 41 *Kvalitet i barnehagen*.

Dette er til nå det siste elementet i en rekke momenter som de siste årene har satt fokus nettopp på den kvaliteten det faglige innholdet i barnehagetilbudet skal ha:

- 2006 – Ny rammeplan for barnehagen.
- 2007 – Strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007 – 2010.
- 2009 – St.melding nr. 41 *Kvalitet i barnehagen*.

Summen av disse statlige føringene og forventningene har bidratt til at barnehagestyrene i løpet av det siste året har fått et mye større press både fra sentralt og lokalt hold i forhold til å måtte bruke mer ressurser og tid på det faglige innholdet i barnehagen. Dette er en krevende utfordring i og med at de samtidig blir pålagt store forventninger knyttet til administrative oppgaver knyttet til budsjett, personal, innkjøp, HMS, etc.

Det styrene nå signaliserer tydelig er at uten noen form for merkantil avlastning er det svært krevende å oppfylle de statlige føringer og forventninger som er kommet når det gjelder fokus på barnehagens kvalitet og innhold.

Muligheter:

- Med ny barnehage på Harestua, Eventyrskogen barnehage, og utvidelse av Kalvsjø barnehage ved innredning av underetasje gir dette god barnehagedekning pr. dd. Planlegging og utbygging av flere plasser i takt med at etterspørselen øker må vedvare.
- Mht planene om utvikling av Harestua og Grua vil det bli planlagt inn nødvendige tomter for fremtidig bygging av nye barnehager.
- Kommunen startet arbeidet med å gjennomføre planen for kompetanseutvikling i barnehagesektoren høsten 2009. En slik plan omfatter alle barnehager i kommunen og er et tett samarbeid mellom de tre Hadelands-kommunene med fokus på å utvikle en felles strategi for kompetanseutvikling for barnehagene på Hadeland. Gjennom en så langvarig og bred kompetansesatsing vil muligheten til å forbedre kvaliteten på barnas barnehagetilbud være tilstede.
- Den nevnte utfordringen kan løses gjennom å etablere en sentral ressurs som kan ta seg av noen felles sentrale oppgaver og avlaste barnehagene for eksempel knyttet til:
 - Vikarordninger
 - Momenter knyttet til budsjettarbeidet
 - Fakturering
 - Andre merkantile oppgaver som kan gi styrerne større rom for å lede faglige innholdsmessige prosesser.

Det skal vurderes om en slik mulig sentral stilling kan serve både private og kommunale barnehager. Det er en forutsetning at kostnadene knyttet til dette tiltaket kan dekkes innenfor barnehagesektorens egne økonomiske rammer. Stillingen vil ligge under kommunalsjef for barnehage.

7.5 Skole

Grunnskole

Hovedutfordringer og muligheter

Dersom en ser de nasjonale og lokale målsettingene i sammenheng vil en kunne finne noen felles områder som ser ut til å kunne bli hovedutfordringen for skolene i Lunner kommune i årene framover:

1. Tidlig innsats.

Kommuneplanen understreker at spesialpedagogisk hjelp skal gis så tidlig som mulig, og at det gis intensiv opplæring til elever som strever med lesing og skriving. Nasjonalt nivå peker på at tiltak som kan settes inn tidlig eller gjennomføres så raskt som mulig etter at problemområder er kartlagt, vil ha størst effekt.

Utfordring:

- Ressursutfordring: Tidlig innsats betyr at en over tid flytter ressursbruken fra ungdomsskoletrinnene til de første trinnene i barneskolen. I en overgangsperiode vil dette medføre økt ressursbruk totalt, da en både må iversette tidligtiltak og samtidig sikre et godt tilbud til de som i dag er i ungdomsskolen.
- Befolkningsutviklingen sør i bygda medfører at særlig Harestua skole kan få store plassutfordringer relativt raskt. Ervervelsen av Hadeland videregående skole avd. Roa som ungdomsskole nord i bygda sikrer Lunner ungdomsskole god plass i uoverskuelig framtid. En videre befolkningsutvikling nord i bygda vil raskt få konsekvenser for Lunner barneskole, spesielt for småskoletrinnet.

Muligheter:

- Følge opp ”Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen i Lunner kommune”.
- På sikt vil en kunne spare midler ved tidlig innsats, fordi det er større mulighet for å få varig virkning av tiltak jo tidligere de settes inn.

- Intensive målrettede tiltak kan i mange tilfeller løse problemene uten at det er behov for egne vedtak om spesialpedagogiske tiltak. Forutsetningen er at rammen for ordinær undervisning er stor nok til at det er mulig å organisere denne typen tiltak.
- Utarbeide plan for kvalitetssikring av regneopplæringen i Lunner kommune.
- Innføre heldagsskole.
- Avlaste Harestua skole ved å overføre ungdomsskoleelevene fra Grua til Nye Lunner Ungdomsskole.
- Utrede innføring av forsterket skole.

Oversikt over elevutvikling og skolenes kapasitet:

Skole	Kapasitet	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Grua skole	ca 200	166	175	180	172	192	197
Harestua b.skole	ca 450	217	220	208	213	218	220
Harestua u.skole		163	168	172	184	184	197
Lunner b.skole 1.-4.	ca 220	218	222	207	211	207	219
Lunner b.skole 5.-7.	ca 180	162	158	177	178	185	173
Lunner ungdomsskole	ca 250*	181	193	193	201	185	183

* anslag på nye Lunner ungdomsskole (Roa vgs)

2. Kompetanse i opplæringssektoren

Kommuneplanen peker på rektors behov for muligheter til å prioritere ledelses- og utviklingsarbeid. Dette innebærer et behov for tid til pedagogisk ledelse, utviklingsarbeid og andre lederoppgaver, samt tilførsel av kompetanse. Videre skal det utvikles et pedagogisk veiledningsmiljø og det skal stilles faglige krav til undervisningen, samt satses på dataopplæring i hele skoleløpet. Skolen skal også ha fokus på forebygging av mobbing, rus og voldsbruk. Dette fordrer økt kompetanse på mange områder både for lærere og skoleledere. Nasjonalt nivå peker på læreren og dennes kompetanse som en av de viktigste enkeltfaktorene når det gjelder å få god kvalitet på undervisningen. Der understrekes også viktigheten av å ha skoleledere som behersker både pedagogisk og organisatorisk ledelse.

Utfordring:

- Det er utfordrende å få kombinert etterutdanning/videreutdanning av skoleledere og lærere med å sikre skolenes daglige drift, så lenge det er få ressurser til vikarsetting eller tilbud om andre typer tilrettelegging av arbeidsbelastningen.
- Organisering av kompetanseheving krever ressurser på kommunalt administrativt hold som kan ha fokus på dette over tid og sørge for en systematisk, koordinering og samkjørt innsats.
- Tilførsel av statlige midler til kompetanseheving er under endring slik at staten tar mer kontroll over midlene og mindre deles direkte ut til kommunene. Det forutsettes uansett en viss grad av kommunal egenandel.

Muligheter:

- Det blir satt i gang nasjonale tiltak for videreutdanning av lærere. Dette må kommunen og skolene gjøre seg nytte av. Skole og kommune pålegges en betydelig økonomisk egenandel i form av bl.a. vikarsetting.
- Det overføres noen nasjonale midler til lokal bruk ut fra lokale behov. Dette kan utnyttes best ved å videreføre et Hadelandssamarbeid om kompetanseutvikling etter mal av Kunnskapsløftet Hadeland.
- Det kan søkes nasjonale prosjektmidler som kan bidra til finansiering av kompetanseutvikling.
- Systematisk videreutdanning av skolelederne (rektor/inspektør) i utdanningsledelse gjennom tilbud om deltakelse i studiepoenggivende studier, enten ved deltakelse i nasjonale programmer eller på lokalt initiativ.

3. Gjennomføring av Kunnskapsløftet

Nasjonalt nivå legger opp til mer overordnet veiledning i utvikling av læreplaner og arbeid med elevvurdering. Kommuneplanens samfunnsdel understreker betydningen av at det skal gis et godt skoletilbud til ALLE elevene i kommunen og at det skal stilles faglige kvalitetskrav til undervisningen.

Utfordring

- Det gjenstår arbeid innenfor bl.a. utvikling av lokale fagplaner, god og funksjonell elevvurdering, fleksibel elevorganisering og pedagogisk bruk av IKT for å få på plass tilpasset opplæring slik Kunnskapsløftet legger opp til.

Muligheter:

- Videreutvikle personalets kompetanse ved å følge opp og utnytte nasjonale videre- og etterutdanningstilbud og "fyller ut" de nasjonale prioriteringene med tiltak basert på lokale behov
- Ta i bruk "*Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen i Lunner kommune*".
- Videreutvikle et "faglig forsvarlig system for kvalitetssikring i skolen" gjennom bl.a. et årshjul for kvalitetsutvikling
- Øke ressursen til IKT-kontakter i grunnskolen ut fra den standard IKT-planen beskriver = 0,3 % stilling pr. elev-PC ved skolene
- Fortsette innkjøp av IKT-utstyr til skolene ut fra vedtatt plan

4. Tettere oppfølging

§ 13-10 setter krav til at kommunen som skoleeier skal ha et "forsvarlig system for kvalitetssikring i skolen". Fra nasjonalt hold vil det bli lagt vekt på å etterse at skoleeier har dette på plass. Systemet skal sikre at lov og forskrift oppfylles og være grunnlag for å kunne følge opp elevenes læringsresultater og avdekke kompetansebehov. Systemet må være en integrert del av kommunens øvrige målstyringssystem.

Utfordring:

- Krav fra nasjonalt nivå om tettere oppfølging av skolene i kommunen

Muligheter:

- Implementere "forsvarlig system for kvalitetssikring i skolen" som sikrer lovlighet i forhold til lover og forskrifter, rutiner for tidlig innsats, systematisk oppfølging av arbeid med grunnleggende ferdigheter, kontroll med læringsutbytte, systematisk oppfølging av elevenes læringsmiljø og mulighet for kontroll med hvorvidt ambisjonene i kommunens oppvekstplan oppfylles.

7.6 Voksenopplæring.

Utfordring:

- Som nevnt under 5.3 har voksenopplæring hatt en betydelig økning i minoritetsspråklige elever de 2-3 siste årene. Det er mye som tyder på at antallet i alle fall ikke vil gå ned de nærmeste åra. Det vises bl.a. til det økte antall asylsøkere som kommer til Norge, økt antall innvandrere med rett og plikt til norskopplæring og en tendens til større familieinnvandring fra EU-land. Denne usikkerheten medfører at voksenopplæring må være fleksible og finne organisatoriske løsninger som ivaretar nye behov.
- Blant de minoritetsspråklige som kommer til Gran og Lunner er det flere ungdommer i aldersgruppa 14/15-18 år. Dette er ei gruppe som bør vies ekstra oppmerksomhet når det gjelder opplegg for norskundervisning og utdanning i Norge.
- Det å skaffe seg en jobb er et overordnet mål for alle fremmedspråklige som kommer til Norge.
- Funksjonshemmede som kommer inn fra videregående.
- Etablering av bofellesskap for enslige mindreårige flyktinger krever tilrettelagt undervisning for denne aldersgruppa (15 – 18 år) og ordninger for overgang til videregående skole. Det følger økonomiske ressurser med til bosetting men ikke til undervisning. Med svak skolegang fra før vil skoleløpet i VO kunne bli langvarig (1-2 år)

Mulighet:

- Med dagens romsituasjon har VO kapasitet til å ta imot noen flere elever. Det er imidlertid ikke gunstig at elever og lærere er spredd på 2 undervisningssteder. Kommunestyrets vedtak om flytting av voksenopplæringa og flyktingetjenesten til Frøystad når Ungdomsskolen flytter til nåværende Roa videregående skole, vil gi voksenopplæringa større kapasitet og bedre muligheter til å organisere undervisninga på en effektiv og faglig god måte.
- Det å få på plass gode rutiner og opplegg for samarbeid mellom ungdomsskolene, voksenopplæringa og den videregående skolen blir viktig for å sikre at disse ungdommene får mulighet til å gjennomføre videregående eller høyere utdanning.
- Voksenopplæringa og Flyktingetjenesten samarbeider tett med NAV-Arbeid i arbeidet med å kvalifisere denne gruppa for arbeidsmarkedet. Dette samarbeidet bør utvikles videre.
- Etablere felles skoletilbud for enslige mindreårige flyktinger bosatt i Gran og Lunner for å samle ressurser og kompetanse

7.7 Flyktingtjeneste

Utfordringer:

- Integrering av flyktinger og innvandrere er noe som skjer på mange plan og i mange sammenhenger: på arbeidsplassen, i barnehagen, i skolen, i og ved hjelp av frivillige lag og foreninger, i nabolaget, i butikken og på rådhuset. Flyktingtjenestens rolle er å koordinere innsatsen og å være støttespiller og rådgiver i spørsmål hvor andre mangler kompetanse flyktingtjenesten innehar. Det er de ulike kommunale tjenestenes ansvar å tilrettelegge for at flyktinger får det tilbudet de har krav på. Dette omfatter blant annet tilstrekkelig informasjon om tjenesten på et språk flyktingen forstår.
- Arbeidsmarkedet på Hadeland er begrenset og noen flyktinger har problem med å komme inn på arbeidsmarkedet her. Dersom flyktingene får seg jobb i en annen kommune velger de oftest å flytte i stedet for å ha lang reisetid til jobb. Ca. 70 % av de som flytter, gjør det pga. jobb.
- Et viktig element er også at mange av flyktingene ikke har bil, og er derfor helt avhengige av tog og buss. Det kan i noen yrker og på arbeidsteder være en utfordring å komme seg til og fra jobb, siden arbeidstidene ikke korresponderer med tog- og busstidene. Dette gjør det også vanskelig for noen voksne og barn å delta på aktiviteter og arrangement på ettermiddag og kveld.
- Flyktinger bosettes jevnt gjennom hele året. Det kan da være problem å få barnehageplass til flyktingbarn som kommer midt i barnehageåret. Dette fører til at flyktingtjenesten ikke kan tilby fullverdig introduksjonsprogram til foreldre som har krav på det, på grunn av at barna ikke har fått plass i barnehagen.
- Flyktingtjenesten skaffer den første boligen i kommunen til de som skal bosettes. Til tider er det vanskelig å finne egnede boliger, både når det gjelder størrelse og pris. Å skaffe leiligheter med 2 soverom er i perioder vanskelig, og boliger med 1 soverom er ofte for dyre til at enslige flyktinger uten barn skal klare seg økonomisk.
- Bosettingen er også vanskeligjort ved at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) nå ønsker at flyktingtjenesten skal ha bolig før man finner personer man ønsker å bosette. Når flyktingtjenesten gir beskjed om personer de ønsker å bosette må de vite bosettingsdato for vedkommende. Dersom flyktingtjenesten må finne bolig, som de må betale for, men ikke finner personer de ønsker å bosette eller som boligen er egnet for, kan dette føre til økte utgifter for flyktingtjenesten i husleie.

Muligheter:

- Lunner kommune har intensjonsavtale med Oppland Røde Kors om Røde Kors flyktingguide, som er en fin måte å skape kontakt mellom flyktinger og innbyggerne i Lunner kommune. Det er i dag for få personer som ønsker å være flyktingguide. Klarer Oppland Røde Kors å mobilisere flere av innbyggerne i Lunner kommune til å bli

flyktningguide, så blir dette en god og viktig arena for å skape relasjoner en til en mellom flyktninger og øvrige innbyggere i kommunen.

- Ved å fortsatt gi støtte til førerkort til flyktninger vil det gjøre det lettere for dem og familien deres å delta på fritidsaktiviteter og arrangement på lik linje med andre. På samme måte bør flyktningstjenesten fortsette å støtte fritidsaktiviteter for barn og unge, barnebursdager og utgifter til barnehage.
- Ved å fortsatt gi støtte til førerkort til flyktninger gjør man det lettere for dem å komme inn på arbeidsmarkedet og samtidig å bli boende i Lunner kommune.
- Høsten 2009 fattet kommunestyret vedtak om at det skal utredes bosetting av yngre flyktninger i bofellesskap. Årsaken til dette er at det er et stort påtrykk av yngre flyktninger til Norge og kommunene utfordres dermed av IMDI mht å øke antallet yngre som bosettes. Muligheten dette gir er at vi kan integrere flyktninger tidligere og bedre. Dette øker sjansene for å lykkes i arbeidslivet og inkludering i det norske samfunnet generelt.
- Lunner kommune har fattet vedtak om å bosette enslige mindreårige (EMA) flyktninger i bofellesskap. Etablering og drift av bofellesskapet gjennomføres av en privat aktør (valgt i offentlig anbudskonkurranse), mens barna følges opp av barneverntjenesten. Årsaken til dette er at det er et stort påtrykk av EMA flyktninger i Norge, og kommunene utfordres av IMDi og Bufetat til å bosette EMA flyktninger med barnevernstiltak. Dette fører til betydelig oppfølging av barna og gir statlig refusjon for utgiftene knyttet til bofellesskapet. Målet er å øke sjansene for å lykkes i utdanning og arbeidslivet, og inkludering i det norske samfunnet generelt.

8 Slik kan vi gjøre

Ad-hoc-utvalget som har fått i oppdrag i utarbeide denne planen er politisk sammensatt. Det betyr at medlemmene av utvalget har litt ulikt syn på hvordan en kan nå målet om Lunner som en god kommune å vokse opp i. Det har vært en målsetting i arbeidet å komme fram til mest mulig samlende løsninger, samtidig som utvalget vil tydeliggjøre at det finnes andre handlingsalternativer enn de som kommer fram i denne planens konklusjon.

Dette kapittelet inneholder en skjematisk gjennomgang av ulike problemstillinger og handlingsalternativer innenfor de seks tjenesteområdene som er berørt av planen. En har ikke valgt å utdype disse nærmere i dette kapittelet, men det er viktig å vurdere ønskene opp mot hva som er økonomisk gjennomførbart. En oppvekstplan skal være visjonær, noe å strekke seg etter, men den må samtidig være realistisk innenfor de økonomiske betingelsene som gjelder for kommunen.

8.1 Helsestasjonstjeneste

- 1) Helsestasjonstjenesten desentraliseres til soner i tilknytning til barneskolene
- 2) Kjøp av tjenester fra private
- 3) Helsestasjonstjenesten er kommunal, lokalisert og organisert som i dag på rådhuset
- 4) Organisert som et interkommunalt samarbeid

8.2 Barnevern

- 1) Interkommunalt samarbeid kontra egen barneverntjeneste som i dag

8.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

- 1) etablere et "skole-team" med systemrettede arbeidsoppgaver "øremerket" observasjon, veiledning og forebyggende arbeid. (Jfr. "barnehage-teamet)
- 2) arbeide for en "gjennomgående" tjeneste på Hadeland hvor det ut fra et *faglig perspektiv* legges til rette for en interkommunal tjeneste for barn i førskolealder, grunnskole-elever, elever i videregående skole og voksenopplæringa i de tre kommunene
- 3) kjøpe utredninger fra private aktører

8.4 Barnehage

- 1) Private barnehager kontra kommunale barnehager
- 2) Felles ledelse av skole og barnehage i samme geografiske område kontra dagens organisering.
- 3) Voksenteitet, øke bemanning til 3 ansatte pr. 18 barn i full tid (jfr. kommuneplanen) kontra dagens bemanning.
- 4) Lengre åpningstid kontra å beholde dagens åpningstid kontra redusert åpningstid jfr. statens norm.

8.5 Skole

- 1) Lunner-skolen som PALS-skole kontra lokale adferdsprogrammer på den enkelte skole
- 2) Beholde dagens ungdomsskolestruktur kontra en ungdomsskole i kommunen
- 3) Fritt skolevalg (elevene kan fritt velge hvilken skole en vil gå på) kontra geografisk bestemt skoletilhørighet.
- 4) Forsterket skole kontra tilbud på nærskolen.
- 5) Konkret lærerevaluering kontra generell brukerundersøkelse på ungdomstrinnet.
- 6) Offentliggjøring av resultatene på de nasjonale prøvene på skolenivå, fordelt på nivå kontra dagens praksis hvor dette kun brukes internt på skolene og av skoleeier.
- 7) Veiledende karakterer på barnetrinnet kontra dagens ordning hvor karakterer først brukes på ungdomstrinnet.
- 8) Driftsstyre med definert myndighet eller dagens samarbeidsutvalg.

8.6 Voksenopplæringen

- 1) Opprettholde dagens organisering som et interkommunalt samarbeid kontra egen voksenopplæring

8.7 Flyktningtjeneste

- 1) Interkommunalt samarbeid som i dag kontra egen flyktningtjeneste
- 2) Øke, redusere eller opprettholde dagens nivå i forhold til antall flyktninger

9 Dette vil vi få til

I kapittel 9 er hensikt og mål med de ulike tjenester presentert. I dette kapittelet går en noe lenger i å presentere tiltak som skal gjennomføres for å oppnå målsettingene. En har her lagt vekt på å få fram tiltak som medfører endring i forhold til dagens praksis. Det er ikke nødvendig å peke på alt som gjøres – da ville planen blitt for omfattende. I stedet viser en hvilke endringer og nysatsinger som er nødvendig for å oppnå målene i forrige kapittel.

For hvert tjenesteområde er det angitt tiltak med begrunnelse.

Generelt.

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge og for at disse skal få størst mulig utbytte av de kommunale tjenestene, skal følgende prinsipper ligge til grunn for kommunens tjenesteproduksjon:

- Tidlig innsats
 - Forebygging skal prioriteres
 - Maksimal effekt av innsats
 - Bedret livskvalitet
 - Større mulighet for ønsket utvikling
- Helhetlige tilbud
 - Tverrfaglig samarbeid
 - Hensiktsmessige arenaer for formelt samarbeid
 - Velfungerende samarbeidsrutiner

9.1 Helsestasjonstjeneste

9.1.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Være pådrivere i forhold til forebyggende og helsefremmende arbeid knyttet til barn og unge i alder 0-20 år, samt vordende foreldre	Alle gravide skal få tilbud om konsultasjon hos jordmor fra tidlig i svangerskapet	Minst 70% gravide kommer til jordmor før uke 20	Statistikk fra helsestasjonen
	Alle førstegangsfødende får tilbud om foreldre- forberedende kurs via jordmor eller lege.	> 75% av de førstegangsfødende deltar på foreldreforberedende kurs. Kurset oppleves som nyttig	Statistikk Brukerundersøkelse
	Gravide med behov for spesielle tiltak får etablert tidlig kontakt med helsesøster for særskilt oppfølging	Etablerte rutiner for informasjonsutveksling mellom lege, barnevern, sosialtj., flyktningetj. og helsestasjon fungerer	Statistikk og rapportering i målkart
	Alle barn mellom 0-5 år får oppfølging på helsestasjonen	Alle foreldre med barn i alderen 0-5 blir fulgt opp etter gjeldende helsestasjonsprogram og det reviderte nasjonale programmet "Foreldreveiledning"	Avvik. Statistikk og rapportering i målkart
	Bidra til at barn og ungdom i grunnskolen sikres en sunn fysisk og mental helse	Alle elever i grunnskolen deltar etter program for skolehelsetjenesten. Minst 87% av elevene skal ha gjennomført det anbefalte vaksinasjonsprogrammet.	Statistikk og enkel brukerundersøkelse
	Barn og ungdom får tilgang til helsepersonell på skolen	Helsesøster har fast tilstedeværelse/kontortid på alle grunnskolene i kommunen minst en dag i uken	Rapportering i målkart
	Forebygge uønskede svangerskap og redusere spredningen av seksuelt overførbare infeksjoner.	Fravær av svangerskap blant elever i grunnskolen. Redusere antall smittetilfeller med 10%.	Melde om målsettingen er nådd. Statistikk.

9.1.2 Strategiske valg med begrunnelse

- Det gis tilbud om deltakelse i PIS-grupper for elever med skilte foreldre
Erfaringer med samtalegrupper for elever i barne- og ungdomsskolen som har skilte foreldre har vist seg å være til god støtte og bidratt til selvhjelp i situasjoner som kan være vanskelige.
- Det gis tilbud om helsestasjon for ungdom hele året, som interkommunalt tilbud i samarbeid med Gran kommune
Helsestasjon for ungdom er viktig som et gratis, tilgjengelig tilbud som kan oppsøkes uten timebestilling. Erfaringene med interkommunalt samarbeid med Gran kommune er god
- Det igangsettes et tiltak for tidlig innsats gjennom prosjektet ”Trygge foreldrene kan”.
Målsettingen med dette prosjektet er å bedre barn og unges psykiske og fysiske utvikling ved å etablere ulike veiledningstiltak som myndiggjør og trykker foreldre i foreldrerollen.

9.2 Barnevern

9.2.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.	Barn og unge skal ivaretas helhetlig.	Andel barnevernsaker som løses gjennom et tverrfaglig system > 50%	Telle saker
	Gi rett hjelp i rett tid.	Fravær klagesaker som får medhold	Statistikk
		Overholde statlige frister for saksbehandling	Avvik
		Av de meldinger som resulterer i tiltak løses en større andel i familien	Statistikk
	Barn og foreldre skal oppleve respektfull behandling	Barn / foreldre > 4,7	Brukerundersøkelse
Barn og foreldre skal oppleve barneverntjenesten som pålitelig	Barn / foreldre > 4,5	Brukerundersøkelse	

9.2.2 Strategiske valg med begrunnelse

- Det skal arbeides for en interkommunal barneverntjeneste på Hadeland
En interkommunal barneverntjeneste skaper større fagmiljø, mindre sårbarhet ved fravær, Hadeland er en felles barne- og ungdomsregion (for eksempel en videregående skole og et handelssentrum). Et interkommunalt samarbeid kan omfatte alle tre Hadelandskommunene eller Gran og Lunner kommuner. En interkommunal barneverntjeneste vil få en økt utfordring i forhold til samhandling med barnehage, skole og andre tjenester.
- Bemanningen styrkes, særlig i forhold til forebyggende arbeid og tiltaksarbeid
Økt antall kompliserte saker betinger styrket bemanning i forhold til dagens nivå. Styrket fokus på forebyggende arbeid vil på sikt redusere antall barnevernsaker.
- Foreldreveiledning (se forslag under helsestasjon)

9.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

9.3.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bidra til å sikre barns rettigheter til likeverdig opplæring.	Gi konkret anbefaling i forhold til barnets behov for tilrettelegging, faglig og sosialt. (Se utredningsrapporter og sakkyndige utredninger).	90 % av foreldresamtalene gjennomføres innen 2 måneder fra henvisningen er "åpnet". Hovedtyngden av henvisninger er barn i barnehagealder og årstrinnene 1-5.	Telle antall måneder fra saken "åpnes" til foreldresamtalen er gjennomført. Statistikk som viser at hovedtyngden av barn henvises før årstrinn 6.
	Gi hjelp på et tidligst mulig tidspunkt i barnets liv/gi hjelp raskest mulig når vanskene har oppstått.		
	Gi barnehagens og skolens personale økt kartleggingskompetanse samt økt kompetanse til å bruke kartleggingsresultatene aktivt i planlegging og tilrettelegging av barnets opplegg, faglig og sosialt	Redusere antall henvisninger for barn med <i>moderate</i> lese, skrive- og matematikkvansker.	Telle antall henvisninger vedr. målgruppen.
	Gi barn/foreldre og barnehagens/skolens personale konstruktive verktøy for mestring av hverdagens utfordringer.	Redusere antallet barn/foreldre/ fagpersoner som ber om veiledning i forhold til barns faglige- og sosioemosjonelle vansker av <i>moderat</i>	Telle antall saker.

		karakter.	
--	--	-----------	--

9.3.2 Strategiske valg

- Bemanningen styrkes, særlig i forhold til å kunne ivareta sine kompetanse- og utviklingsrettede oppgaver i forhold til skoler og barnehager.
Økt antall saker binder PPT opp i utredningsarbeid. En styrking av tjenesten gir muligheter for veiledning og utvikling av skoler og barnehager og setter de i stand til, på egen hånd, å sette inn innsats tidlig.

9.4 Barnehage

9.4.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi et trygt omsorgs- og læringstilbud, i samarbeid med barnets hjem, som fremmer barnets utvikling.	Trivsel	Trivselsscore > 5	Brukerundersøkelse
	Utvikling av basisferdigheter.	Andel barn som tilegner seg ferdigheter i tråd med rammeplanen > 80%	Avvik i forhold til kartleggingsverktøyene
	Individuell språkutvikling.	Andel barn som når avklart mål på språkutvikling > 80%.	Avvik i forhold til kartleggingsverktøyene Alle med og TRAS
	Effektiv ressursutnytting.	Korrigerte oppholdstimer pr. årsverk (produktivitetsindikator) tilsvarende landsgjennomsnittet.	BASIL (rapporteringssystem som har overtatt for KOSTRA)
	Åpningstid tilpasset foreldrenes behov.	Tilgjengelighetscore > 4	Brukerundersøkelse

9.4.2 Strategiske valg med begrunnelse

- Ny barnehage på Harestua skal bygges og drives i kommunal regi.
- Det skal ved planlegging av utbyggingsområder planlegges tilstrekkelig kapasitet i forhold til barnehager
Det er i loven hjemlet rett til barnehageplass. Dette må ivaretas når nye utbyggingsområder planlegges.
- Bemanningen i barnehagene økes i forhold til dagens nivå.
Muligheter for økt bemanning i Lunnens barnehager må vurderes fortløpende. Det er ved planens vedtak rom for å øke bemanning, styrke styrerfunksjonen og opplegget knyttet til barn som har behov for spesialpedagogiske tiltak.
- Det skal fortsatt satses på kompetansehevede tiltak.
Det prioriteres kompetanseheving som gjennomføres etter en helhetlig plan på regionalt nivå.
- Det skal etterstrebes å rekruttere menn til barnehagene.
Det er viktig at barn har voksne rollemodeller av begge kjønn.

- Det gjennomføres systematisk kartlegging og oppfølging av barns språkferdigheter.
Som et ledd i å sikre tidlig innsats i forhold til lese- og skriveferdigheter, jfr. lese- og skriveopplæringsplanen for Lunner kommune. Dette skal øke barnas språkforståelse. Tilsvarende program utarbeides i forhold til tall- og regneforståelse.

9.5 Skole

9.5.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre barn og unges rettigheter til en likeverdig opplæring av høy kvalitet.	Oppnå definerte læringsmål for den enkelte elev.	Andel elever på nivå 2 eller bedre for barnetrinn og nivå 3, 4 og 5 for u-trinn, er 5 % bedre enn gj.snitt for de 3 siste år på nasjonale prøver. Andel elever som scorer over kritisk grense på utvalgte indikatorer i de obligatoriske kartleggingstestene > 80%.	Resultat av nasjonale prøver. Obligatoriske kartleggingstester
	Alle elever skal ha et trygt og trivelig skolemiljø	Trivselsindikator > 4,5 og mobbeindikator = 1	Elevundersøkelsen
	Gjennom tilpasset opplæring sikre at elevene opplever variert og motiverende undervisning	Motivasjonsindikator > 4,5 og veiledningsindikator > 4,0	Elevundersøkelsen
	Elevene har utviklet digital kompetanse	Gjennomføre vedtatt IKT-plan	Rapportering gjennom skolens kvalitetssikringssystem
	Flest mulig elever skal gjennom tilpasset opplæring ha tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen	Andel elever med spesialpedagogisk vedtak er tilsvarende nasjonalt nivå	GSI - statistikk

9.5.2 Strategiske valg med begrunnelse

- Implementere og videreutvikle et helhetlig forsvarlig system for kvalitetssikring og tilpasset opplæring i skolen ut fra §13-10 i opplæringsloven, jfr. Kvalitetskommuneprogrammet. Herunder ”Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen i Lunner kommune”, rutiner for overganger fra barnehage til grunnskole og videregående skole, systematisk utvikling og oppfølging av elevenes læringsmiljø og et program for skolebasert vurdering.
Opplæringsloven pålegger kommunene å etablere et slikt helhetlig system for oppfølging av kvaliteten i skolene. Det vil sikre skoleeier mulighet til å avdekke og følge opp områder som trenger tiltak samt spore opp velfungerende tiltak som kan spres til andre. Det vil gå inn som en integrert del av kommunens mål- og rapporteringssystem og være et av de områdene som har fokus gjennom Kvalitetskommuneprogrammet. Tilsvarende plan for kvalitetssikring av tall- og regneopplæring planlegges.
- Videreutvikle pedagogisk bruk av skolenes digitale verktøy
Vedtatt IKT-plan må følges opp. Viktig å gjennomføre tiltak som kan bidra til å holde trykket oppe på dette området. Sikre ressurser til IKT-kontakter på skolene.
- Sikre at skolen har personale med riktig kompetanse, ut fra skolenes behov, gjennom systematisk arbeid med rekruttering og kompetanseutvikling.
Personale med god kompetanse er et vesentlig bidrag til å få grep på tilpasset opplæring. Den nasjonale styringen blir sterkere og kommunen må utnytte de føringer som legges fra nasjonalt hold. Videre gjennomføring av Kunnskapsløftet og ønske om tidligst mulig innsats forutsetter målrettet arbeid med rekruttering og kompetanseutvikling.
- Videreutvikle og kvalitetssikre systemet for spesialpedagogiske vedtak
Sikre at alle elever i kommunen med spesielle behov får en likeverdig behandling uavhengig av hvilken skole de går på. Det skal være fokus på at problemstillinger avdekkes og innsatsen settes inn så tidlig som mulig. I denne sammenhengen betyr det at en over tid flytter ressursbruken fra ungdomsskoletrinnene til barnehage og de første trinnene i barneskolen. I en overgangsperiode vil dette medføre økt ressursbruk totalt, da en både må iverksette tidlige tiltak og samtidig sikre et godt tilbud til de som i de nærmeste årene går på ungdomsskolen. Dette må hensyntas i budsjettarbeid de kommende årene selv om det ikke ligger inne i denne planen med konkrete beløp.
- Utvikle en ordning hvor alle elever i Lunner skal ha mulighet til å kunne evaluere sin egen lærer.
Som et ledd i å styrke dialogen mellom elev og lærer, samt styrke elevmakten i skolen bør elever ha mulighet til å kunne gi en skriftlig og anonym tilbakemelding om hvordan man oppfatter faglig og sosialt. Resultatene bør være med i en videre vurdering av situasjonen mellom hjem, skole og elev.

9.6 Skolefritidsordning (SFO)

9.6.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Et frivillig aktivitetstilbud til barn på 1. til 4. klassetrinn som trenger omsorg og tilsyn utenom skoletiden og til barn med særlige behov på	Åpningstider tilpasset foreldrenes behov	Foreldrenes tilfredshet med åpningstidene > 4,5	Brukerundersøkelse
	Foreldre og barn skal oppleve tilbudet som trygt	Foreldrenes opplevelse av tilbudet som trygt => 5,0	Brukerundersøkelse (kategori ”Resultat for brukeren”)
	Barn i SFO skal kunne få	Alle som ønsker det	Rapportering via

1. til 7. klassetrinn.	tilbud om leksehjelp	skal få tilbud om leksehjelp i tilknytning til SFO. Det igangsettes en egen leksehjelpordning fra høsten 2010.	målkart
	SFO skal ha effektiv ressursbruk	Netto driftsutgifter pr. bruker < landsgjennomsnitt	KOSTRA

9.7 Voksenopplæring

9.7.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi voksne som har rett på grunnskoleopplæring tilpasset opplæring i de fag det er behov for.	Alle som har behov for grunnskoleopplæring skal kjenne til tilbudene som finnes og motiveres for deltakelse	Etablerte rutiner for samarbeid med NAV, OPUS og andre aktuelle samarbeidspartnere fungerer	Rapport i målkart
	Gjennomføre eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne	Øke deltakerantallet i forhold til foregående år	GSI-rapportering
Gi voksne som har rett på spesialundervisning opplæring som bidrar til å bedre livskvaliteten for den enkelte.	Gi spesialundervisning der dette medfører nye kunnskaper og ferdigheter som bidrar til økt livskvalitet	Gjennomføre utarbeidede IOP'er.	Avvik
	Styrke nyankomne innvandreres mulighet til utdanning og deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.	NIR-registrerte innvandrere melder seg opp til nasjonale norskprøver for fremmedspråklige	70 % av de oppmeldte skal bestå norskprøve 2 eller 3
NIR-registrerte innvandrere som skal begynne på videregående skole har tilstrekkelig norskkunnskaper		Alle som skal inn på videregående skole har bestått norskprøve 3 skriftlig og muntlig	Analyse av resultater av norskprøvene
NIR-registrerte innvandrere skal ha god kjennskap til norsk kultur og samfunnsliv		Alle skal få nødvendig undervisning på eget morsmål	Teller antall deltakere

9.7.2 Strategiske valg med begrunnelse

- All voksenopplæring samlokaliseres til Frøystad når Lunner Ungdomsskole flytter til nåværende Roa vgs. (Jfr. vedtak i Lunner kommunestyre)

Dette vil bidra til å styrke personalets muligheter for faglig samarbeid og sikre at skolens ledelse får bedre mulighet til løpende kontakt med hele personalet.

- Videreutvikle personalets kompetanse når det gjelder undervisning av minoritetsspråklige elever.
Personale med god faglig og sosial kompetanse når det gjelder undervisning av fremmedspråklige vil bidra til å kvalitetssikre opplæringa.
- Synliggjøre mål og delmål for elevene, og utvikle gode rutiner for jevnlig vurdering av den enkelte elev.
Dette vil bidra til at alle elever får en bedre forståelse av målet med undervisninga og hva som kreves for å nå målet. Forhåpentligvis vil dette føre til at elevene i større grad tar ansvar for egen læring.

9.8 Flyktningtjeneste

9.8.1 Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bosette og kvalifisere flyktinger til deltakelse i samfunnet	Flyktinger skal i jobb eller ordinær utdanning	50% har nådd målsettingen etter endt introduksjonsprogram	Brakerundersøkelse (intervju)
		70% har nådd målsettingen innen november året etter endt introduksjonsprogram	Internt kontrollsystem
	Flyktingene skal kunne nyttiggjøre seg det kommunale tjenestetilbud på linje med øvrige innbyggere	Flyktningtjenesten får ikke negative tilbakemeldinger vedr. kommunale tjenester	Registrere negative tilbakemeldinger
	Flyktingbarn/-unge skal kunne være deltakere i fritidsaktiviteter	75% av barn og unge fra skolepliktig alder tom 18 år skal i integreringsperioden delta i organisert aktivitet	Spørreundersøkelse

9.8.2 Strategiske valg med begrunnelse

- Utrede om og evt. hvordan kommunen kan bidra til å skaffe boliger til flyktinger
Med økt antall flyktinger vil det kunne være behov for at kommunen skal kunne tilby egne boliger til disse. Det private markedet er uforutsigbart og kan medføre at kommunen selv bør kunne tilby noen boliger. Lunner boligstiftelse er en samarbeidspartner når det gjelder boliger og må således tas med i denne sammenheng.
- Det skal drives aktivt informasjonsarbeid ut mot frivillige lag og foreninger for å få flere barn og voksne til å bli aktive deltakere på disse arenaene
At flyktinger blir aktive i lag og foreninger bidrar til at disse blir lettere integrert i lokalsamfunnet.
- Det skal satses på mer informasjon til flyktinger om arbeidslivet, rettigheter og plikter, gjennom samarbeid med ulike aktører. Som eksempler kan nevnes bedrifter og yrkesorganisasjoner.

Det er viktig at flyktninger kjenner både rettigheter og plikter i arbeidslivet, og at de på denne måten kan få en aktiv rolle på sine arbeidsplasser.

- Det skal etableres førstegangs helseundersøkelse av alle nyankomne flyktninger. Dette skjer i samarbeid med helsestasjonen og fastlegene.
For å oppdage på et tidlig tidspunkt om ankomne flyktninger trenger særlig oppfølging i forhold til psykisk eller fysisk helse er det viktig at det etableres system for helsekontroll av nyankomne flytninger. Dersom det avdekkes behov for oppfølging, kan det i løpet av første år søkes om midler til dette arbeidet fra IMDI.
- Det skal gjennomføres seminarer/informasjonsmøter/foreldreveiledning om aktuelle temaer, for eksempel vold i familien, ytringsfrihet, likestilling og ære.
Det er viktig å øke kunnskapen til flyktingene i forhold til tema som vold i familien, ytringsfrihet, likestilling og ære. Dette fordi praksis i noen av de land hvor flyktingene kommer fra er annerledes enn det som er lovlig eller vanlig akseptert i det norske samfunn.. Disse seminarene gjennomføres i samarbeid med andre tjenester i kommunen.

10 Tiltaksplaner

10.1 Tiltaksplan investering

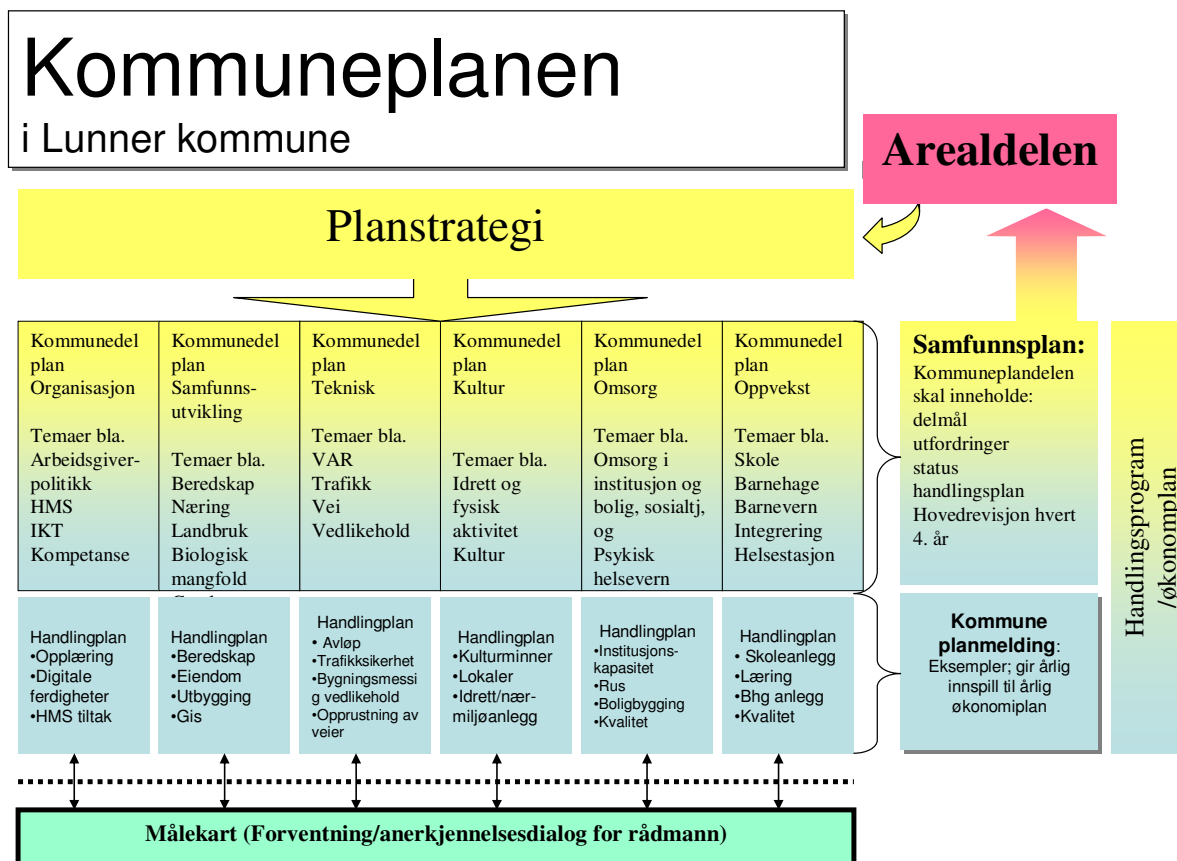
Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	2015	Merknad
R	Roa barnehage		6 000				Gjennomføringen avventes. Sees i sammenheng med strukturendringer psykiatri, barnehage og Tilrettelagte tjenester
V	Kjøp av Hadeland vg. skole avd. Roa		23 300				Arbeidsgruppe som arbeider med bruk av anlegget på Roa vgs: Lus, eventuelt bibliotek og forslag fra kulturplan
V	Tiltak og utbedringer nye Lus	2 000	17 250				Vedtak 16 juni i kommunestyret
V	Tiltak/utbedring etterbruk Frøystad		4 250				K.styret vedtok nærmere utredning som skal legges frem i fbm budsjettbehandlingen for 2012 i november
V	Oppgradering og utarbeidelse av utearealene på Gamleskolen barnehage	800					
V	Utvidelse Eventyrskogen barnehage	2 000					I fbm 1 tertial 2011 ble prosjektene for Roa og Eventyrskogen slått sammen til 1 prosjekt, utebase Eventyrskogen.
V	Kjøkken Eventyrskogen	300	120				
1	Vognskur Malmgruben bhg		300				For overbygg barnevogner
	Ny barnehage Harestua			20 000	20 000		
Sum		5 100	51 220	20 000	20 000	0	

10.2 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Merknad
V	Bassengdrift 6 mnd i 2010 og deretter 9 mnd pr år	164	164					
V	Leksehjelp 1 4 trinn iht statsbudsjettet	316	379					
V	Utvidet undervisningstimetall 1 – 7 trinn iht statsbudsjettet	104	125					
V	Økte kostnader (pukkelkostnader) som følge av å flytte tiltak til tidlig innsats.	400	200					
V	Spes.ped. Skole		1 650			-1 650		
V	Spes. Ped. Voksenopplæring		233	175		-481		
V	Økte driftskostnader Eventyrskogen barnehage		1 166	550				Gjelder barnehagedrift, ikke renhold mm
V	Spes.ped. Barnehager		600	300		-600		
V	Ny stilling som helsesøster i 100% stilling	500						
V	Økte ressurser barnehagesektoren (inkl. overføringer til private barnehager) ¹⁾	4 000						
V	Psykisk helsekontroll for alle flyktninger ved bosetting	30						
V	Økt bemanning knyttet til barnevern	500						
V	Svømmekjøring og ekstra læretimer svømming	55						
R	Nye ordinære plasser barnehage			2 100	4 000	5 900	9 300	
R	Driftskonsekvens inv Roa barnehage				50	70		Kun bygnings- messige
R	VO - Undervisning enslige mindreårige flyktninger			386				Gjelder finansiering av undervisning av EMF i bofellesskap – Lunnens andel. Finansieres ved overføring av generelt statstilskudd.
R	Nye igangsatte tiltak barnevern			1300				
R	Driftskonsekvens utebase Eventyrskogen			30	30			NB! Ligger ikke i samleoversikten
F	Valgfag ungdomsskole			110	270	270	160	
1	Økt lærertetthet i skolen			550	550	550	550	
2	PPT, LK's andel 100% stilling			348				
	Reduskjon barnehager			-75				
	Reduskjon private barnehager			-35				
	Sum	6069	4517	5739	4900	4059	10010	

11 Vedlegg

11.1 Planstruktur og planprosess

11.2 Forklaringer på vanskelige ord og forkortelser

Balanse 2010	Omstillingsprosjekt for å skape en drift tilpasset de økonomiske rammene
BASIL	BArnehagestatistikk-InnrporteringsLøsning
DPS-Hadeland	Distriktpsikiatrisk senter - Hadeland
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
IMDI	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
KOSTRA	KOmmune STat Rapportering
Kunnskapsløftet	Nasjonale skolereform 2007
NAV	Felles trygdekontor, arbeidskontor og sosialtjeneste
OPUS	Opplæring- og undervisningscenter, organisert under videregående skole
PALS	Positiv Adferd, støttende Læringsmiljø og Samhandling
P.I.S-grupper	Plan for implimentering av skilsmissegrupper. Samtalegrupper som forebyggende arbeid i forhold til psykisk helse blant barn og unge.
PPT	Pedagogisk psykologisk tjeneste
SFO	Skolefritidsordning
TPO	Tilpasset opplæring
TRAS	Tidlig registrering av språkutvikling